

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje Slov. poročevalce — Direktor: Rudi Janžura — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna »Slo. poročevalce« — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava Ljubljana, Tomšičeva 5-II, telefon 23-522 do 23-526 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 28-163, za sunanje 21-832 — Poštni predal 23 — Tekoči račun Narodne banke 691-17-163 — Mesečna naročnina 200 din

Poročevalce

Razvoj dogodkov je potrdil pravilnost načel zunanje politike Burme in Jugoslavije

Predsednik burmanske vlade je položil venec na grob Neznane junaka in si ogledal beograjske znamenitosti — Slovesno kosilo pri predsedniku Titu

BEograd, 7. jun. (Od našega beograjskega dopisnika). Današnji dan bivanja predsednika burmanske vlade g. U Nuja v Beogradu se je začel s polaganjem venca na grob Neznane junaka na Avali. Gospod U Nu se je s svojo soprogo pripeljal na Avalo okoli pol devete u odprtem avtomobilu. V spremstvu predsednika burmanske vlade so bili jugoslovanski veleposlanik v Burmi Krsto Bulajić, državni svetnik v sekretariatu za zunanje zadeve Jovan Kapitić, generalmajor Rado Bulat, podpolkovnik Ilija Radaković. Polaganju venca so prisostvovali tudi burmanski veleposlanik v Jugoslaviji g. Hla Maung, in člani burmanske vojne delegacije, ki je že okoli mesec dni na obisku v Jugoslaviji.

Na ploščadi pred stopnicami, ki peljejo h grobu neznane junaka, sta visoke goste pozdravila komandant beograjskega vojnega področja generalpodpolkovnik Pavle Jakšić in šef protokola predsednika republike Sloven Smolčič.

Ob zvokih žalne koračnice, katero je igrala vojaška godba, ki je spreved krenili na grob neznane junaka. Na čelu spreveda so višji oficirji JLA nosili venec iz rdečih in belih vrtnic, na katerem je bilo v angleščini napisano: »Neznani vojak — predsednik Burmanske unije«.

Medtem, ko je vojaška godba intonirala burmansko in jugoslovansko himno, je predsednik U Nu položil venec na grob neznane junaka in z enominutnim molkom počastil njegov spomin.

Visoki gostje so se nato vpleli v spominsko knjigo, potem pa jim je generalpodpolkovnik Pavle Jakšić opisal potek boja za osvoboditev Beograda.

Beograščani pozdravljajo goste

Burmanski državni ki so se nato vrnili v Beograd. Na vsej poti vzdolž avalske ceste je prebivalstvo iz okolice Beograda toplo pozdravljalo visoke goste. Na beograjskih ulicah, ki so okrašene z burmanskimi in našimi zastavami, je bila ista slika — pristrčno pozdravljanje Beograščanov in prav tako pristrčno odzdravljanje gostov.

V Vojnem in Narodnem muzeju

Gostje so si nato ogledali najprej Vojni muzej na Kalamegdanu, kjer sta jih sprejela in pozdravila predsednik MLO Beograda Miloš Minić in direktor muzeja podpolkovnik Dušan Plemić. Vojni muzej je očividno napravil močan vtis na predsednika burmanske vlade. G. Nu se je med obhodom po muzeju pogosto zaustavil in z zanimanjem ogledoval razne predmete, ki govorijo o naši narodnoosvobodilni borbi. Posebno so ga zanimala fotografija o reševanju ranjenec v V. ofenzivi, slika predsednika Tita, ki je bil ranjen v V. ofenzivi, slika o zaslanju AVNOJ v Bihaću in Jajcu in maketa Titove pečine v Drvarju. Uprava muzeja je po končanem obisku podarila predsedniku burmanske vlade album fotografij iz narodnoosvobodilne borbe.

Predsednik U Nu in spremstvo so si nato ogledali še Narodni muzej na Trgu republike. Pred vzhodom v muzej sta burmanske goste pozdravila upravnik muzeja Veljko Petrović in njegov pomočnik Erich Koš. Predsednik U Nu si je z zanimanjem ogledoval muzej, prav posebno pa so ga zanimala skulpture naših kiparjev. Ko sta se g. U Nu in njegova soproga vplela v spominsko knjigo muzeja, jima je upravnik Veljko Petrović podaril v spomin muzejski katalog. Na prošnjo tov. Petrovića so se nato visoki gostje fotografirali z osebjem muzeja.

Slavnostno kosilo

Predsednik republike Tito je ob 13. priredil v zveznem izvršnem svetu slavnostno kosilo v čast predsednika burmanske vlade g. U Nuja in njegovega spremstva. Na kosilu so bili poleg predsednika Tita in g. U Nu s spremstvom, visoki jugoslovanski državni in politični

VREME

Navečer do srede: Ponoči in dopoldne oblačno z vmesnimi padavinami. V Primorju nevihte, nato prehodna slaba burja. Popoldne in proti večeru od zahoda razjasneno. Temperatura ponoči 12 do 17, popoldne nekoliko hladneje. Poldnevna temperatura med 16 in 22 stopinj Celzija.

da so naši razgovori posledice teh razgovorov in perspektiva, ki smo jo videli tedaj, dobili v nadaljnjem dogajanju v mednarodnih odnosih njih svoje polno opravičilo.

Medtem so se v mednarodnih odnosih zgodili mnogi veliki dogodki, ki kažejo še jasnejše perspektive za ohranitev miru. Le-ti v celoti potrjujejo pravilnost načel zunanje politike, ki se jih držita naši državi.

Ze sedaj lahko ugotovimo, da dobivajo načela politike dejavne koeksistence polagoma svojo stvarno obliko in jih v svetu čedalje bolj osvaja kot edini način za ohranitev trajnega miru in razvoj demokracije razmerja med narodi. Zadnji mednarodni dogodki dokazujejo, da sta medsebojno posvetovanje in sporazumevanje edina pot za urejanje mednarodnih problemov in utrjevanje miru na svetu. Za izvajanje take politike se morajo zavzemati vse države, kajti mir ni samo stvar enega naroda, pač pa skupno dobro vsega človeštva, za čigar ostvarenje je treba dati velikanske napore.

Samo ob takih pogojih morejo imeti sodobna znanstvena odkritja na področju nuklearne energije za posledico zboljšanje življenja in napredek vseh narodov ter jih je mogoče uporabiti kot sredstvo za napredek.

Zelimo, da bi vaš obisk v naši državi, ki vas sprejemata čustvi globokega prijateljstva,

«Vaša ekselencija, gospa Broz, gospodje in gospe! Globoko sem bil ganjen nad toplim sprejemom, ki so mi ga priredili voditelji in ljudstvo Jugoslavije, in zares sem zelo srečen, da sem tu v tej prijateljski državi.

Zveze med Jugoslavijo in Burmo so bile zelo prijateljske po neodvisnosti, ki sta jo obe državi dobili približno ob istem času. To prijateljstvo je sedaj dozorelo v popolno razumevanje in medsebojno sodelovanje. Bistvo teh zvez je treba pripisovati raznim okoliščinam, med katerimi sta tudi naša in naša borba za neodvisnost, skrajne žrtve, ki sta jih obe državi morale dati, in podobnost našega obravnovanja mednarodnih problemov.

Naša skupna težnja je bila, da si ohranimo novo pridobljeno neodvisnost in razširimo področje miru na svetu. Zdi se mi, da je treba znatno popuščanje napetosti v mnogih delih sveta pripisovati v dolgotrajnem smislu doslednim in neutrujenim naporom držav kot sta Jugoslavija in Burma: za mir in dobro voljo. Naši napori so obrodili sadove in prizadevali si bomo, da jih bomo ohranili.

Iz vsega srca se strinjam z Vašo ekselencijo, da v svetu čedalje bolj sprejemajo načela dejavne koeksistence kot edino varno pot za ohranitev trajnega miru. Mnoge države, med njimi Jugoslavija in Burma, so pokazale svetu stvaren zgled, da je mogoča koeksistence med državami z različnimi političnimi in ekonomskimi sistemi. Ta zgled je svetu, ki trepete pod težnim oblakom vojne, poslanica upanja. Vojna, ki je daleč od tega, da bi mogla rešiti probleme, ki jih skuša rešiti, ustvarja kot svojo posledico še več problemov. Prepričan sem, da na svetu ni države, ki bi bila tako nespametna, da bi si želela vojno, menimo pa, da se metode, kako se izogniti vojni, med seboj razlikujejo.

Politika, ki sta jo osvojili Jugoslavija in Burma in ki se zavzema za medsebojne razgovore in sporazume, je močno razširila področje miru in ta način medsebojnih razgovorov in sporazumevanja je sedaj čedalje bolj v rabi.

Prepričan sem, Vaša ekselencija, da bo moj obisk v vaši zgodovinski deželi junijskih narodov še bolj utrdil prijateljske zveze med Jugoslavijo in Burmo. Narod Burme se spominja obiska Vaše ekselencije v Burmi s toplo ljubeznijo in spoštovanjem in ne dvomim, da bo ta spomin v njem živel še naprej. Zahvaljujem se Vaši ekselenciji za zdravico Burmi, predsedniku Burme, meni in moji soprogi in trajnemu prijateljstvu in odkritosrčnemu sodelovanju med našima državama. S tem izražam željo, da bi bili narodi Jugoslavije sposobni zgraditi pogumen in pošten nov svet pod ugodnim vodstvom Vaše ekselencije.

Po zdravici predsednika Tita je orkester odigral burmansko državno himno, po zdravici predsednika U Nuja pa jugoslovansko himno.

Obisk v tovarni motorjev v Rakovici

Danes popoldne ob 16.15 je burmanski predsednik vlade g. U Nu obiskal delovni kolektiv industrije motorjev v Rakovici poleg Beograda. Visokega gosta iz Burme je poleg ostalih članov njegovega spremstva na tem obisku spremljal tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. Svetozar Vukmanović Tempo.

Pred vzhodom v tovarno so g. U Nuja in njegovo spremstvo pozdravili predstavniki organov delavskega samoupravljanja in direktor tovarne.

Obisk veleposlanikov

ZDA, Velike Britanije in Francije v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve

Beograd, 7. junija. (Tanjug). Državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Prica je včeraj sprejel veleposlanike ZDA, Velike Britanije in Francije v zvezi z razgovori, ki bodo med

Predsednik Tito in U Nu na zemunskem letališču.

Poglobitev gospodarskega sodelovanja z Italijo

Ustanovitev jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice

Beograd, 7. jun. Zastopniki več sto jugoslovanskih podjetij, ki so zainteresirana pri trgovini z Italijo, so ustanovili danes v Beogradu jugoslovansko-italijansko trgovinsko zbornico. Za predsednika zbornice je bil izvoljen Filip Knežević, direktor tovarne »Rade Koncar« v Zagrebu.

Enako zbornico je ustanovilo meseca marca več italijanskih podjetij, ki se bavijo s trgovino z Jugoslavijo.

Italijanski veleposlanik v Beogradu g. Gastone Gvidotti, ki je prisostvoval ustanovitvi skupščini, je izjavil, da pomeni ustanovitev jugoslovansko-italijanske zbornice v Beogradu pomemben korak h koristnemu gospodarskemu sodelovanju obeh držav. Pristavil je, da bodo podobni stiki na vseh področjih, tudi na gospodarskem, mnogo pripomogli k okrepljeni prijateljski zvezi med Jugoslavijo in Italijo.

Ko je podal poročilo iniciativnega odbora, je generalni sekretar Zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivan Barbalčić dejal, da bosta zbornici v Beogradu in Milanu pripomogli ne samo k spoznavanju možnosti in potreb trg v obeh državah, temveč tudi k okrepljeni zvezi med zainteresiranimi gospodarskimi krogi. Pristavil je, da je Italija v zadnjih letih zavzemale eno izmed prvih mest v jugoslovanski zunanji trgovini. Italija je bila lani zastopana z 12,26% v jugoslovanskem izvozu in s 6,49% v jugoslovanskem

uvozu. V prvem četrtletju letošnjega leta je udeležba Italije v jugoslovanskem izvozu dosegla celo 18%.

Nedavno podpisani ekonomski instrumenti, je nadaljeval Barbalčić, predstavljajo realna načela za praktično uresničenje ekonomskega sodelovanja. Glede na to se mora pričakovati, da bo Italija v bodočnosti odbrala svoje mesto v jugoslovanskem izvozu in uvozu, k čemur bosta brez dvoma znatno pripomogli jugoslovansko-italijanska zbornica v Milanu.

Državni svetnik in veleposlanik v državnem sekretariatu za inozemske zadeve dr. Stane Pavlič, ki je vodil jugoslovansko gospodarsko delegacijo na po-

gajanjih v Rimu, je izjavil, da pomeni ustanovitev trgovinskih zbornic v Beogradu pomemben dogodek v razvoju prijateljskih odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Med obema državama je bilo lani in letos uspešno urejenih nad 20 vprašanih ekonomskih značaj in se prizadevanja za nadaljno okrepitev ekonomskega sodelovanja nadaljujejo. Zato bo tudi novostanovljena zbornica imela zelo široko delovno področje, ker mora postati nosilka pobude v razširjanju gospodarskega sodelovanja Jugoslavije in Italije.

Predsednik italijansko-jugoslovanske zbornice v Milanu g. Salvatore Magri, ki je kot gost prisostvoval ustanovitvi skupščini zbornice, je obljubil, da bo ukrenil vse za čim uspešnejše sodelovanje obeh zbornic.

Razpravljanje o predlogu zakona o ureditvi občin in okrajev

Beograd, 7. jun. V odboru za organizacijo oblasti in upravo zveznega zbora, ki razpravlja o predlogu zakona o ureditvi občin in okrajev, je bila danes daljša razprava o členih 11 in 13 predloga. Več ljudskih poslancev, med njimi tudi Vladimir Krivic, je podalo pripombe k členu 11, ki pravi, da okraj ne morejo prenašati na občine zadev iz svoje pristojnosti, kar so mogli doslej delati po zakonu o ljudskih odborih. Glavni smisel pripomb je v tem, da je ta člen preoster, ker ne upošteva

različnih možnosti posameznih občin.

Poverjenik zveznega izvršnega sveta dr. Jovan Djordjević in več članov odbora so opozorili, da se mora ustvariti za vse občine enoten pravni položaj in da se zaradi tega ne more priznati pravica okrajem za prenašanje zadev iz svoje pristojnosti na občine. Odbor se je na koncu sporazumel, da se ta člen sprejme, vendar pa določi tudi možnost, da se z zakonom more dati v določeni primerih pravica za prenos nekaterih pristojnosti na občine.

V predlaganem besedilu zakona sta predvidena dva načina za formiranje mestnega sveta, in sicer, da se formira iz vrst članov obeh zborov okrajnega ljudskega odbora, izvoljenih na področju mesta, ali iz določene števila članov ljudskih odborov občin. Na predlog Vladimirja Krivica je sedaj dana tudi tretja možnost, da morejo biti v tem svetu člani okrajnega ljudskega odbora in ljudskega odbora občine. Razpravljanje se nadaljuje.

Sprejemi diplomatov

Beograd, 7. jun. Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colaković je sprejel opoldne na protokolarnem obisku izrednega in pooblaščenega veleposlanika ljudske republike Kitajske v Beogradu g. Vu Siu Ciuana.

Podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović sta sprejela dopoldne na protokolarnem obisku srbijskega poslanika g. Sabeta Arisa.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE LJUDSKE SKUPŠČINE

Predsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave republike zbornice Ljudske skupščine LRS sklicuje sejo odbora za petek, 10. junija ob 9.30 uri v poslopiju Ljudske skupščine LRS v Ljubljani.

Predlog dnevnega reda: Nadaljevanje razprave v zvezi z rešenimi vprašanji pri formiranju novih občin.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS.

Posvetovanje o uporabi elektronike v industriji

Beograd, 7. jun. V slavnostni dvorani Srbske akademije znanosti se je danes začelo posvetovanje okoli 100 strojnih in elektrotehničnih inženirjev in elektrotehnikov o uporabi elek-

tronike v industriji. Namen tega posvetovanja, na katerem bo v prihodnjih štirih dneh podanih nad 20 referatov, je opozoriti našo industrijo na možnost avtomatizacije in elektronskega kontroliranja procesa proizvodnje in proučiti možnosti proizvodnje instrumentov in sestavnih delov v domači industriji za uporabljanje te panoge tehnike pri pospeševanju industrijske proizvodnje in povečanju delovne storilnosti.

Na posvetovanju, ki se ga udeležujejo tudi zastopniki domačih inštitutov, bodo govorili tudi o uporabi elektronskih merilnih instrumentov, žarkov, števec, oscilografov in televizije v industriji, pri nuklearnih raziskavanjih, v medicini in armadi.

Prvega dne posvetovanja je dr. inž. Rajko Tomović podal referat o razvoju in gospodarskem pomenu elektronike. Za uspešno uporabo elektronskih merilnih in pospeševanje organizacije proizvodnih procesov po tej poti, kar je za našo industrijo trenutno izrednega pomena, je po njegovem mnenju potrebno, da se ustvari zelo čvrsto sodelovanje med inštituti in industrijo.

Ob tem posvetovanju bodo v palači »Borbe« odprli razstavo o uporabi elektronike, na kateri bodo prikazani dosedanja rezultati in trenutna prizadevanja za čim širšo uporabo teh tehničnih disciplin v industriji.

Problemi Celja in okolice

S tiskovne konference OLO in OK Zveze komunistov

Celje, 7. jun. Okrajni ljudski odbor in okrajni komite Zveze komunistov v Celju sta dopolnile organizirala tiskovno konferenco z zastopniki domačega tiska in radija. Na vprašanja, ki so se nanašala na skoraj celotno družbeno dejavnost, so odgovorili predstavniki OLO Riko Jerman, sekretar OK ZKS Franc Simončič in sekretar okrajnega odbora Socialistične zveze Jakob Zen.

V razgovoru o pripravi na ustanavljanje komun je bilo navedenih mnogo vprašanj. Kot rdeča nit na vse odgovore pa se je uveljavila naloga, da bo treba v teh pripravah posvetiti največ pozornosti sestavi delavnih novih občinskih ljudskih odborov, ki bodo že od vsega začetka sposobni urejati vso družbeno-politično problematiko svojega področja.

Celotne obveznosti do imobilizacije sredstev, ki bi morala biti izvršena že v prvih mesecih letošnjega leta, celjski okraj še ni izpolnil. Zato so tudi vsi namori ljudskega odbora usmerjeni v to, da zbere vsa razpoložljiva sredstva in tako poravnava svoj dolg do skupnosti. Poleg salda proračuna iz lanskega leta, ki je znašal 176 milijonov dinarjev in ki je bil te dni dveh deset let na račun imobilizacije sredstev, pa je bil ljudski odbor prisiljen poseči še v sredstva podjetij, tako v anuitetah in v del skladov za samostojno razpolaganje. Celotna obveznost okraja do imobilizacije pa bo morala biti ne glede na težave poravnana v letošnjem letu.

V razgovoru o izsleditvi doslej največjega gospodarskega kriminala v Celju, v Upravi za ceste in kanalizacije, kjer si je računovodja Bracko »izposodil« po nepopolnih podatkih precej milijonov dinarjev, je tov. Jerman dejal, da kaže ta primer na skrajno šibko in formalistično

delo ne samo organov samoupravljanja v podjetju, marveč meče čudno senco tudi na revizijske organe, ki niso prišli na sled temu kriminalu niti ob potrditvi letne bilance.

Nadalje so govorili o regulaciji Savinje, kjer poteka delo v redu, tako da bo že okoli 15. junija preložen železniški praga na novi nasip. Zaradi tega napredka bodo tudi regulacijska dela hitreje napredovala. Izdelan je že načrt za novi cestni most čez Savinjo v podaljšku Ulica XIV. divizije. Po načrtu

bo imel ta most posebne hodnike za pešce, prostor za kolesarje in prav tako za ostala vozila. Promet bo na mostu urejen dvosmerni. Kakor kaže, bo letos opravljena regulacija celotne VI. etape do kapucinskega mostu. Za vsa dela bo letos porabljenih okoli 100 milijonov dinarjev.

Vse kaže, da bo Celje le prišlo do nove sodne palače. To bi bila velika pridobitev ne samo za mesto, marveč predvsem za člane pravosodnih ustanov, ki se že dolga leta stiskajo v neprimernih prostorih. Gradnja

nove sodne palače bo omogočena samo v primeru, če se bodo sodne takse lahko uporabljale v ta namen.

Ob koncu razgovorov je tov. Jerman sporočil, da izkorišča iz 20 milijonov kreditnega sklada 12 milijonov Tovarnar organizacij barvil za svojo dokončno zgraditev in 8 milijonov rudnik v Zabukovci za odstranitev stalne nevarnosti za nesreče v jami. Na koncu je bila izmenjava misel o koristnosti ustanovitve stanovanjske zadruge, v kateri bi dobili potrebno pomoč zlasti graditelji individualnih hiš.

M. B.

Dokončni predlog o teritorialni razmejitvi komun v novem celjskem okraju

Celje, 7. junija. — Pod vodstvom tov. Franca Simončiča je dopolnila okrajni iniciativni odbor za formiranje komun razpravljal in sklepal o dokončni teritorialni razmejitvi komun v novem celjskem okraju, ki bo zajemal področje sedanega celjskega in šoštanjskega okraja. Iniciativni odbor je v glavnem odobril predlog, o katerem je razpravljal že odbor za organizacijo oblasti pri republikanski ljudski skupščini, razen nekaj redkih primerov, ko je šlo za odločitve pripadnosti nekaterih katastralnih občin ali pa celo njihovih delov. Tako se sprejel predlog, ki bo predložen na za-

sedanju republiške ljud. skupščine, zavzema, da bi katastralne občine St. Janž, Lipje, Prelsko in del Crnave pripadle šoštanjski komun, medtem ko bi šovinjski komun pripadel le drugi del Crnave. Savinjska komun pa naj bi vključevala tudi celotno katastralno občino Zeleno, ki je bila doslej razdeljena. Neizpremenjena bo ostala tudi konjska občina, saj so se volivci katastralnih občin iz Loč odločili za konjsko komun, ne pa za ono, ki bo imela

svoj sedež v Poljčanah. V celoti bo v celjskem okraju 13 komun s sedeži v Mozirju, Šoštanju, Zalcu, Vranskem, Celju, Vojniku, Konjicah, Laškem, Planini, Kozjem, St. Juriju, Šmarju pri Jelšah in Rogški Slatini.

Med drugim je iniciativni odbor sprejel tudi sklep, da mora biti po komunah do 1. julija opravljeno vse delo v zvezi z izdelavo statuta. Kot osnova za to proučevanje bo služil statut mesta Kranja.

M. B.

Včeraj in danes

Gradnje brez zadostnih investicijskih sredstev

Slovenj Gradec, 7. jun. Gospodarski svet okrajnega ljudskega odbora v Slovenj Gradcu je sklical za dopolnilno konferenco predstavnikov delavskih svetov, upravnih odborov in direktorjev industrijskih, gradbenih, gozdarskih ter večjih obrtnih, trgovskih in gostinskih podjetij. Pod vodstvom podpredsednika OLO Joška Sivca so razpravljali o izpolnitvi družbenih obveznosti podjetij v letu 1955. Ugovorili so, da se ne pokrije investicije pri nekaterih podjetjih večje iz leta v leto, ker grade podjetja brez zagotovljenih sredstev, zanašajoč se na sredstva, ustanovljena med letom, ali na investicijski kredit. OLO bo kaznoval vse odgovorne ljudi v podjetjih, ki grade brez zagotovljenih sredstev. Na konferenci so ugotovili, da dolguje OLO republiki še precej denarja, ker so podjetja ustvarila večje sklade, kakor jih določa okrajni družbeni plan. Od teh skladov mora OLO plačati 67% prispevka republiki. Seje se je udeležil tudi načelnik tajništva za gospodarstvo Zdravko Hribčnik.

K. M.

Prirastek prebivalstva Jugoslavije

Beograd, 7. jun. Po podatkih zveznega statističnega zavoda je bil lansko leto prirastek prebivalstva v Jugoslaviji nad 304.000 oseb. To je največji letni prirastek prebivalstva v Jugoslaviji v povojnih letih. Po podatkih, objavljenih na podlagi sumarnih in mesečnih poročil matičarjev, je bil prirastek prebivalstva lani v vseh republikah

Sestanek ginekologov v Kopru

Koper, 7. jun. V Kopru so se sestali ginekologi slovenskega zdravniškega društva. Referenti dr. Ivo Pavšič, dr. Rudi Cik, dr. Leo Kos in dr. Jule Kovačič so obravnavali razne teme s področja praktičnega porodništva. Sestanek so se udeležili tudi nekateri člani ginekološke sekcije hrvaškega zdravniškega društva.

Kongres učiteljev za predvojaško vzgojo

Skopje, 7. jun. Od 22. do 25. junija bo v Ohridu ustanovni kongres učiteljev in profesorjev predvojaške vzgoje, ki mu bodo prisostvovali tudi zastopniki družbenih in političnih organizacij.

Sodni proces proti bivšim funkcionarjem šoštanjskega okraja

Celje, 7. jun. Po nekajdnevni prekinitvi se je danes pri okrožnem sodišču v Celju nadaljeval razprava proti 11 obtožencem iz Šoštanja. Kot zadnji je bil zaslišan obtoženelec Boris Albreht. Po njegovem zaslujanju so bile zaslišane priče in je bil tako po koncu dokazni postopek končan. Jutri bodo govorili javni tožilec in zagovorniki. Razsodba bo izrečena bržkone v četrtek ali petek.

Požar v Legnu

Slovenj Gradec, 7. jun. Danes ob 13.30 je izbruhnil požar v gospodarskem poslopiju kmeta Jožeta Zeglja v Legnu pri Slovenj Gradcu. Požar je nastal zaradi samostrele poslopja. Škoda je okoli 800.000 dinarjev, poslopje pa je bilo zavarovano samo za 180.000 dinarjev. Požar je izbruhnil iz doslej nepoznatih vzrokov.

Velik požar v Brezulah pri Račah

Maribor, 7. jun. V ponedeljek, nekaj minut pred polnočjo, je bila prostovoljna gasilska četa v Mariboru poklicana na pomoč v Brezule pri Račah. Ko so prišli na kraj požara, so bila že močno v plamenih gospodarska poslopja posestnika Franca Zunkoviča. Zgoraj so gospodarsko poslopje, hlev, stambeno za žito, stanovanjske, kolarnice, skedenj in dvoranje. Škoda je nad 1.800.000 dinarjev, obvarovali pa so bližnje stanovanjske hiše in s tem preprečili za 3 milijone nadaljnje škode. Kako je nastal požar, še ni znano. Prostovoljna gasilska četa v Mariboru ob tej priložnosti novno opozarja prebivalstvo, da ima novo telefonsko številko 0-3.

Devizni tečaj

Na rednem sestanku so bili 7. junija zaključki po naslednjih tečajih:

US 3.290,-	3.296,67	3.297,29	999,10
Lstg 9.000,-	9.240,68	9.035,22	975,62
DM 90.000,-	90.201,40	75.732,79	939,42
959,42	1.020,65	875 76,00	Lit 610,39
605,27	1.183,06	Lit 577 000,-	500,-
500,-	941,67	Hfl 800,00,-	913,33
Sv. kr. 79.393,59	78.400,-	1.251,93	
Avstr. 2.958,-	2.953,05	3.021,95	
907,15	Dan. 2.800,-	833,33	Fin.
936,50	208,85	SSSR 2.924,80	2.924,80
874,93	Madž. 2.790,-	830,-	CSR
2.930,-	2.374,39	2.930,-	876,65

Opomba: številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. predhodni srednji tečaj FLRJ, 3. srednji tečaj FLRJ, 4. ažio v %.

Umrla je v 82. letu starosti naša nepozabna mama, stara mama, teta, tašča in svakinja

JOŽEFA JEGLIČ roj. Tisel

Pogreb bo v sredo, dne 8. junija 1955, ob 15.30 iz Jožefove mrliške vežice na Zalah.

Zalujoči: otroci Marija por. Vrišer, Vinko, Vida por. Košmerl, Štefka, Pepca in Slavko, vnuk, vnukinja, zeta in snahi, družine Jeglič, Vrišer, Košmerl ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Zagreb, Koper in Dobropole, 6. VI. 1955.

Ob prazniku ljubljanskih vajencev

Vsako leto praznuje ob koncu šolskega pouka mladi delavski naraštaj šol učencev v gospodarstvu, industrijskih šol in ostalih nižjih strokovnih šol »Dan vajencev«. Letošnje praznovanje bo pomembno še zato, ker sovpada v sklop praznovanja desetletnice osvoboditve.

Zmagovita ljudska revolucija je bistveno spremenila položaj vajencev. V obliki raznih zakonitih predpisov in z nenehno skrbjo družbenih organov in organizacij je učencem se delavskemu naraščaju zagotovljen vsestranski strokovni, kulturni, politični napredek. Vajenci so danes oproščeni plačevanja šolnine, mesečno dobivajo redne nagrade, uživajo pravice iz socialnega zavarovanja, imajo redni zimski in letni dopust, ljudska oblast in družbene organizacije jim omogočajo razne strokovne ekskurzije, poletna taborjenja, smučarske tečaje itd.

V Ljubljani je enajst šol za učence v gospodarstvu, ki jih obiskuje nad 4000 učencev, štiri industrijske šole kovinske stroje in tri ostale nižje strokovne šole. Za mladino s podeželja, ki bi se rada izučila v Ljubljani kakšne obrti ali kakšne druge gospodarske panoge, je namenjenih osem domov. Velik del oskrbnine v teh domovih prispevajo za vajence, zlasti v industrijskih šolah, podjetja in obrtne delavnice.

Učni uspehi na vajenskih šolah so kar zadovoljivi. Računajo, da bo izdelalo nad 80% učencev. Mnogo zaslug za učne uspehe, kakor tudi za ostalo družbeno dejavnost v šolah imajo predavateljski kolektivi. V zadnjih letih se opaža, da so mojstri pokazali precej več zanimanja za strokovno vzgojo vajencev, kar dokazujejo zelo dobri uspehi v praktičnem šolskem pouku.

Ljubljanski vajenci se bodo danes dopolnile zbrali na prijetnem prostoru na Vikrah — na športnem igrišču šole državnega sekretariata za notranje zadeve LRS. Na slavnostnem delu prisilje, ki se ga bodo udeležili politični in javni svetni delavci, bo vajencem v imenu CK Ljudske mladine Slovenije govoril Rudi Bregar.

Elektrifikacija železnice v Sloveniji

Ljubljana, 7. jun. Letos nadaljuje elektrifikacijo dvotirne proge Postojna-Ljubljana. Ob koncu preteklega leta so elektrificirali progo od Postojne do Rakete, sedaj pa nadaljujejo elektrifikacijo v smeri proti Logatcu. Letos bodo elektrificirali tudi progo skozi predor pod Karavankami med Jugoslavijo in Avstrijo. Pripravlajo tudi načrte za elektrifikacijo železnice proge Jesenice-Ljubljana.

Dviganje v Senjskem kanalu potopljenih ladje

Split, 7. jun. Jutri je skupina potapljačev podjetja »Brodospar« iz Splita dvignila potopljeno ladjo Jugoslovanske vojne mornarice v Senjskem kanalu od 64 na 30 m globine. Prej so na treh mestih ladje, na kljunu, v sredini ladje in na krmlu privezali jeklene vrvi.

Nato je veliki plovni žerjav »Veli Jože« dvignil ladjo. Če bo vreme ugodno, jim bo že jutri uspelo dvigniti ladjo iz morja. Doslej se niso našli nobenega ponesrečenca, razen sedmih, o katerih smo že poročali.

M. Lj.

Seja MLO Maribora

Maribor, 7. jun. Skupna seja obeh zborov MLO Maribora bo v petek, 16. junija, ob 16. uri v dvorani MLO. Na dnevnem redu bo med drugim razprava o telesni vzgoji in športu v območju mesta, o kmetijski ter predlog odloka o plakativanju reklame na javnih prostorih in reklamne servise vsake zveze.

Občinski praznik v Kamniški Bistrici

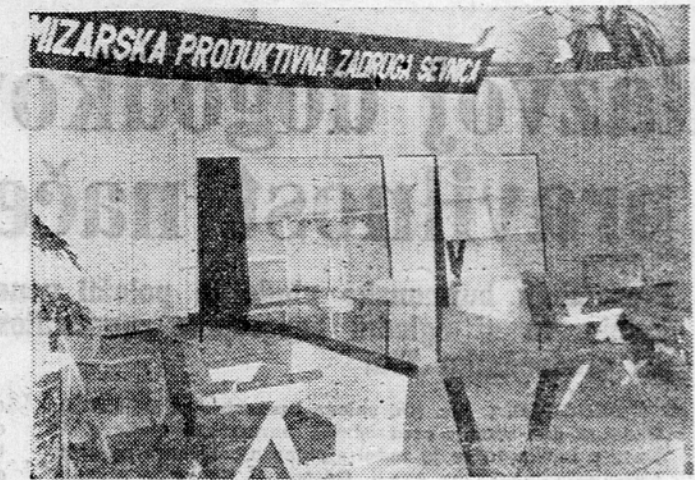
Jutri bodo v Kamniški Bistrici drugi slavili svoj občinski praznik. Slovensnost se bodo začele že danes popoldne s slavnostno sejo občinskega ljudskega odbora ter polaganjem vencev na grobove padlih borev in talcev v Crni, Stahovici in Stranjah. — Drevi bo v Stahovici tudi akademija z bogatimi kulturnimi sporedi. Sodelovali bosta »Svoboda« iz Kamniške Bistrice in Crne ter šola iz Stranj.

V nedeljo pa bodo na Crnicu odkrili spomenik padlim borcu Rudiju Piršu, ki je padel tu ob napadu Kamniškega bataljona na žandarmerijsko postojanko 1. 1942. Na svečanosti bodo sodelovali »Svoboda« iz Kamnika, Domžal in Kamniške Bistrice.

L. M.

Kulturni program bodo izvajali mladinska godba iz Litostroja, ženski pevski zbor šole za oblačilno stroko, moški pevski zbor železniško — industrijske šole, učenci šole za trgovinsko stroko z zbornor recitacijo, folklorna skupina učencev industrijsko-papirniške šole iz Vevč in več solistov iz ostalih šol. Po kulturnem programu bo telesno-vzgojni nastop, nato pa mladinsko rajanje.

Podjetje ECZ v Ljubljani je odobrilo vajencem za vožnjo na tramvaju na relaciji »Evropa« — Sentvid do Vikra za 10 dinarjev. Senti 50% popust od Sentvida do Vikra pa je organiziralo posebne avtobuse, ki bodo udeležence vajenskega slavlja zapeljali do Vikra za 10 dinarjev.

Z mednarodne lesne razstave — pisarniško pohištvo, izdelek Mizarske produktivne zadruge Sevnica

Kaj pa prisilne likvidacije?

V zadnjem času beremo mnogo člankov o raznih vrstah tk. im. gospodarskega kriminala, ki se je zelo razpasel in ima zaradi njega naše gospodarstvo veliko škodo. Kot primer navajajo tatvine, ponesrebe, prevare, potvarjanje računov in potrdil, zaplavljanje, primanjkljaje, medsebojna obdarovanja in nenormalne popuste pri dobavljenem blagu, zlorabe službenih pravic in dolžnosti, podkupovanja, neupoštevanje in izigravanje predpisov, uporabo službenih motornih vozil za privatne namene itd. itd. Pri vsem tem pa pogrešam še eno vrsto škod, ki spadajo po mojem mnenju tudi med gospodarski kriminal.

To so škode, ki nastajajo ob zelo številnih likvidacijah, zlasti tistih, ki jih imenujemo — prisilne. Malo je likvidacij, kjer bi upniki dobili celotne svoje terjatve in bi morda nekaj ostalo... To se dogaja samo pri takih likvidacijah, ki so nastale zaradi reorganizacije podjetij, — sicer pa so aktivne likvidacije redki primeri. Seveda je treba tudi pri ocenitvi škod pri prisilnih likvidacijah objektivno oceniti vzroke za nastalo škodo in ločiti vzroke, ki so nastali zaradi nepravilnega ali malomarnega oziroma brezvestnega gospodarjenja, od vzrokov, kjer je škoda nastala zaradi neugodnih razmer in podobno.

Vsekakor nastajajo tu velike škode, za katere pa malokdaj iščemo ali najdemo krivce, ki bi zanje odgovarjali. Navajam nekaj primerov takih škod.

Prisilna likvidacija Trgovskega podjetja »Preskrba« v Sentjurju pri Celju izkazuje izgube 11.266.537 dinarjev pri 34.851.849 din celokupnih priznanih terjatev, ali preko 30 odstotkov vseh terjatev. Upniki IV. razreda so dobili 44 odstotkov, upniki V. razreda nič.

Prisilna likvidacija občinske trgovine Nazarije: Izgube je skupno 2.305.935 dinarjev pri 5.029.000 din priznanih terjatev ali preko 40 odstotkov. Upniki IV. razreda so dobili 50,7 odstotkov svojih terjatev, upniki V. razreda nič.

Prisilna likvidacija Gradske radionice »Zlatan Bor« Titovo Učice: izgube je 13.314.288 din pri 18.834.042 din celokupnih priznanih terjatev ali preko 70 odstotkov vseh terjatev. Upniki IV. razreda so dobili 14,12 odstotkov, upniki V. razreda nič.

Nastane vprašanje: Kdo je kriv za te izgube in škodo in kdo bo zanje odgovarjal?

V primeru Sentjurja poroča likvidacijski upravitelj, da je ugotovil kot vzroke prezadolženosti med drugim nestrokovno vodstvo podjetja, nesmotno nabavo blaga, notranja trenja med vodilnimi uslužbenci, neizvrševanje sklepov upravnega odbora in samovoljno ukrepanje, malomarno evidenco nad blagom in neprimerno manipuliranje ter slabo in nezdravo kontrolo nad prodajo blaga v prodajalnah.

V primeru Nazarije pravi po-

ročilo likvidacijske komisije, da se je v likvidacijskem postopku izkazalo, da je podjetje zašlo v prezadolženost zaradi nevestnega poslovnega vodstva, zlasti še pri nabavi in malomarnem skladiščenju blaga, ki se je nesmotno kopičilo in je v kvarjenju ter v nekurantnem zaostajanju izgubljalo na vrednosti. Dvomičljivih terjatev napram upnikom je za 311.449 dinarjev, zahtevke proti enemu od bivših poslovođij za primanjkljaj v znesku 912.438 din bo pa razčiščen v sodnem postopku.

V primeru obrtnega podjetja »Zlatan Bor« pa se navaja, da je v teku kazenski postopek proti upravnemu odboru podjetja obnem z direktorjem in tehničnim direktorjem zaradi nastale izgube 10 milijonov 800 tisoč dinarjev.

Iz teh treh primerov torej vidimo vsaj delno vzroke teh dejansko nemajhnih škod, ki pa iz dneva v dan naraščajo z novimi številom podjetij, ki stopajo v prisilno likvidacijo. V prvem primeru ne priganja nikogar, v drugem samo poslovođjo zaradi primanjkljaja, ki znaša 40 odstotkov celotne škode, v tretjem primeru pa je upravljen kazenski postopek proti upravnemu odboru podjetja in dvema vodilnima uslužbencema.

Kljub temu pa taki delni pregledi ne bodo zaježili nadaljnjih škod, če ne bomo odpravili tistih različnih vzrokov, ki jih navajajo likvidatorji kot vzroke za prezadolženost in ki jih je še več vrst kakor pa so oni, ki so zgoraj naštet. Potrebni bodo vsekarj osterjši ukrepi proti malomarnemu gospodarjenju tudi v podjetjih samih, zlasti pa kontrola ustanovitelja podjetja in vseh nadzornih organov, ki so za posamezne vrste gospodarskih organizacij odgovorni.

Tudi tako malomarno gospodarstvo zaradi katerega se množijo prisilne likvidacije iz dneva v dan, spada po mojem mišljenju med gospodarski kriminal, ki ga je treba zatirati in odpraviti. Ko bodo zaključene likvidacije vseh podjetij in zadrug, ki so zdaj v likvidaciji, bo škoda narasla na stoletne milijone. Odpravimo vzroke in odpravljene bodo posledice.

—st—

Smrtno se je ponesrečil naš dober mož in nepozabni očka, sin, brat, stric in svak

FRANJO ZAVRŠNIK v 46. letu starosti.

Pogreb bo v četrtek, 9. junija ob 17. uri izpred hiše žalosni, Fužine 8, na pokopališču v Štepanji vasi.

Zalujoči: žena Sabina, sin Milan, oče, mati, sestre Anica, Ivanka in Minka z družinami ter ostalo sorodstvo.

Fužine, Večje, Polje, Ljubljana, USA.

Tudi v javnih knjižnicah bo uvedeno družbeno upravljanje

Prilavljajo se zakonski predpisi o knjižnicah

Beograd, 7. jun. V sekretariatu za prosvetne zadeve pri zveznem izvršnem svetu pripravljajo načrt zakona o knjižnicah, ki bo predvsem določil položaj knjižnic v sistemu kulturno-prosvetnih ustanov v naši državi, njihove glavne naloge, notranjo organizacijo in način upravljanja.

Kakor poudarjajo v sekretariatu, bo načrt določal društveno upravljanje knjižnic na podoben način, kakor je že uvedeno v nekaterih kulturno-prosvetnih ustanovah. Knjižnice kakor tudi druge ustanove, ki služijo neposredno dviganju kulture ravnih ljudstva, se namreč ne morejo več obravnavati kot ustanove z ozko specializacijo, temveč bo imela tudi družba po svojih zastopnikih direkten vpilv na njihovo delavnost in razvoj. Poudarjajo, da je misel o določitvi načina poslovanja knjižnic z zakonskimi predpisi nastala zaradi več razlogov, predvsem zaradi tega, ker jih je bilo po vojni precej ustanovljenih v vseh večjih krajih in naseljih, kakor tudi zaradi tega, ker sta njihova organizacija in delavnost razmeroma heterogeni. V naši državi imamo sedaj nad 7600 knjižnic. V večjih krajih, zlasti v mestih, imajo knjižnice strokovne kadre, drugod pa jih po večini upravljajo nestrokovnjaki.

V sekretariatu poudarjajo, da so ljudski odbori doslej posvečali mnogo pozornosti knjižnicam, vendar pa je ostala vrsta neresenih problemov. Ljudski odbori so namreč redno oskrbovali materialna sredstva za nabavo knjig in drugih potrebščin, vendar pa se ta sredstva v večini knjižnic ne uporabljajo pravilno. Namesto za knjige, ki so neobhodno potrebne za izobražbo bralcev, se materialna sredstva ponekod uporabljajo neorganizirano in nenačrtno. Kupujejo se tudi knjige, ki ne zanimajo bralcev. Z uvedbo družbenega upravljanja bo to vprašanje urejeno na ta način, da o izbiri knjig ne bo odločal kakor doslej samo en človek, temveč upravni odbori, v katerih bodo prosvetni in drugi javni delavci, zastopniki organizacij in ljudskih odborov.

Z novimi zakonskimi predpisi bo točno določeno celotno poslovanje knjižnic, n. pr. način izposojanja knjig, njihova zaščita, urejanje knjižnic in drugo.

Industrijska proizvodnja še nadalje narašča

Beograd, 7. jun. Najnovejši podatki Zveznega zavoda za statistiko in evidenco, objavljeni v zadnji številki mesečnika »Indeks«, kažejo, da je jugoslovanska industrija še naprej obdržala visoko raven proizvodnje. Njena proizvodnja je bila v prvih štirih mesecih za 26% večja kakor v istem času lani. Najpomembnejše povečanje so zaznale proizvodnje črne metalurgije, in to za 50%, nato v proizvodnji kemične industrije 45%, kakor tudi v proizvodnji električne energije, elektroindustrije, tekstilne industrije in še v nekaterih panogah. Istočasno se je število zaposlenega osebja v industriji povečalo za 14%.

Razlika 12% med povečanjem industrijske proizvodnje in povečanjem števila zaposlenega osebja v korist proizvodnje predstavlja zelo dober znak in nudi realne izgleda za občutnejše povečanje produktivnosti dela v industriji v teku letošnjega leta.

Glede industrijske proizvodnje po ljudskih republikah je opaziti, da je najobsebnije povečanje v prvem četrtletju dosegla industrija Črne gore in sleer za 63%, nato industrija Bosne in Hercegovine za 39%, in v Makedonije za 38%, to iz razumljivih razlogov, ker gre tu za mlado industrijo, ki se naglo razvija.

Opomba: številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. predhodni srednji tečaj FLRJ, 3. srednji tečaj FLRJ, 4. ažio v %.

Kmetijski inštitut
Uprava hidrometeorološke službe

OB ROBU
dogodkov

ČETVERNA KONFERENCA

V pričakovanju privolitve ZSSR

»Brez diskusije«

Natihoma in nahitroma je prišlo do vojaškega ukrepa, ki zasluži največjo pozornost in tudi ostro obsodbo. Neka francoska divizija Atlantskega pakta je bila umaknjena iz Zahodne Nemčije in bo po sporazumu s svetom Atlantskega pakta in s stalnim vojaškim odborom Atlantskega pakta v Washingtonu poslana v Alžir, da bo tam uporabljena za zaščito osvobodilnega gibanja.

Arabska liga je že ponovno opozarjala, da hoče Francija v Alžiru uporabljati tudi tiste svoje čete, ki so bile določene za sestavni del francoskega kontingenta pri Atlantskem paktu. Ta ukrep bi Francija mogla opravičiti z zatrjevanjem, da bo dala za Atlantski pakt na razpolago druge čete ter da čete, ki jih pošilja v Alžir, pravzaprav še niso v službi Atlantskega pakta. Premestitev francoske divizije Atlantskega pakta iz Nemčije v Alžir pa je nekaj drugega, kajti s to divizijo že dolgo razpolagata svet Atlantskega pakta in stalni vojaški odbor v Washingtonu. Uporaba te divizije za zatiranje nacionalnega gibanja v Severni Afriki je pač najprimernejše sredstvo, da se bo lahko ves svet prepričal, da ni mogoče verjeti zatrdili, da je Atlantski pakt samo obramba Zahodne Evrope.

Sedanji ukrep sveta Atlantskega pakta in njegove stalne vojaške komisije razkriva veliko razliko med dejanji ter med lepimi besedami in nameni. Nasprotnikom Atlantskega pakta ni več potrebno, da bi si za azijske in afriške narode nekaj izmisljevali, ker lahko pokažejo na dejstvo zlorabe evropski varnosti namenjene Atlantskega pakta v namene kolonialne politike in imperializma. Danes hočejo divizijo Atlantskega pakta poslati v boj proti Alžircem, že jutri pa jo lahko pošljejo tudi proti Marokancem, prav tako pa utegne biti uporabljena ta in morda še katera druga divizija tudi v Aziji.

S premestitvijo divizije iz Zahodne Nemčije v Alžir se je zelo mudilo in, kakor pravijo, je svet Atlantskega pakta brez oficijelne razprave ugodil želji francoske vlade, ker se je tudi stalni vojaški odbor Atlantskega pakta v Washingtonu »brez diskusije« strinjal z novo uporabo divizije. O nameri in nalogah Atlantskega pakta je bilo že mnogo diskusij, ni pa bila potrebna nobena diskusija o zlorabi oborožene sile, ki naj bi varovala Zahodno Evropo.

Spremembe v albanski vladi

Tirana, 7. jun. (ATA). Albanski časopisi so danes objavili ukaz prezidija ljudske skupščine Albanije, ki ministrstvu za izgradnjo in komunikacije odvzema področje komunikacij. V prihodnosti bosta dve ministrstvi: ministrstvo za izgradnjo in ministrstvo za komunikacije.

Po drugem ukazu, ki je bil prav tako objavljen danes, je Hsini Kapo razrešen dolžnosti ministra kmetijstva, da se bo lahko popolnoma posvetil dolžnostim podpredsednika ministrskega sveta. Predsednik planske komisije Spiro Koleka je imenovan za podpredsednika ministrskega sveta, Josif Paško za ministra za izgradnjo, Mako Čomo za ministra kmetijstva, Tonin Jakova pa za ministra za komunikacije.

Jezikovni in narodnostni problem Indije

Zadnje tedne prihajajo iz Indije vesti, da je nacionalistično gibanje za ustanovitev Sikhstana, ki naj bi nadomestil sedanji Punjab, vedno močnejše. Indijska vlada je celo aretirala znanega voditelja Sikhov Singa in še več vidnih članov tega gibanja.

Vprašanje Sikhstana je samo eno izmed jezikovnih vprašanj, ki se pojavljajo po vsej Indiji. — V Indiji namreč govorijo okoli 250 različnih jezikov in dialektov, med katerimi je najvažnejši hindi (74 milijonov ljudi), bengali (74 milijonov), telugu (26 milijonov), maharati (21 milijonov), tamil (20 milijonov) in punjabi (16 milijonov).

Jezikovno in narodnostno vprašanje se v Indiji pojavlja v dveh oblikah: prvi problem je, da Indija nima enotnega državnega jezika, čeprav določa ustava, da bo že 15 let angleščina odpravljena in bo uveden kot državni jezik hin-

dvica. Sviciarska vlada je dovolila, da bo konferenca v Zenevi — V Londonu in v Parizu so prepričani, da bo Sovjetska zveza pristala na Zenevo — Neprijeten vtis po Dullesovih izjavah

Bern, 7. jun. (Reuter). Iz Berna poročajo, da je švicarska vlada po posvetovanju z oblastmi kantona Zeneva privolila na predlog, naj bi bila četverna konferenca, pred to pa od 16. do 18. julija sestanek ministrov za zunanje zadeve.

Francoski diplomatski krogi izražajo upanje, da bo Sovjetska zveza sprejela predlog za zahodnih sil, naj bi bila četverna konferenca najvišjih predstavnikov od 18. do 21. julija v Zenevi. V Parizu izražajo

prepričanje, da bo sovjetski minister za zunanje zadeve Molotov opustil svoj predlog, naj bi bila konferenca na Dunaju, glede na to, da je Zahod odstopil od svojega prvotnega predloga, da bi bila konferen-

Izrael odklanja Naserjev predlog

Nujen sestanek Arabske lige — Demarša zahodnih diplomatov v Kairu in Jeruzalemu — Okrog Burnsovega predloga

KAIRO, 7. jun. (AFP). Kakor piše vladni časopis »Al Gumhuriya«, se svet Arabske lige zbral v Bejrutu brž ko bo mogoče. Egipt v generalni sekretariatu Arabske lige sta obvestila libanonsko vlado, da sprejemata libanonski predlog za nujno sklicanje. Po mnenju časopisa bo dnevi red sestanka naslednji: položaj pri Gazi, Johnsonov načrt za izkoriščanje voda reke Jordan in ureditve nesoglasij med arabskimi državami.

Izraeli predsednik in minister za zunanje zadeve Moše Šaret je včeraj sprejel veleposlanike treh zahodnih držav, ki so mu izrazili vzporednost svojih vlad sprito položaja v obsejnim pasu Gaze. Podoben korak so zastopniki njihovih držav napravili tudi v Kairu.

Egiptovska in izraelska vlada sta bili naprošeni, naj sodelujeta z opazovalcem OZN v Palestini generalom Burnsom in sprejmeta njegove predloge za zmanjšanje napetosti v tem obsejnim pasu.

Londonski »Times« je v današnji številki pozdravil predlog egiptovskega predsednika Naserja o določitvi demilitarizirane pasu. Ni še znano, kako bo Izrael odgovoril na to, piše časopis. Toda naj bodo težave kakršne koli, izraelska vlada bo morala imeti zelo močne razloge, da bo odklonila spre-

Ratifikacija

Dunaj, 7. jun. (Tanjug). — Po pet, in pol ure trajajoči debat je avstrijski parlament danes soglasno odobril državno pogodbo o vpostavitvi demokracije in neodvisne Avstrije. S tem je dunajski parlament prvi ratificiral pogodbo, ki jo so na dan 15. maja na Dunaju podpisali ministri za zunanje zadeve ZDA, Sovjetske zveze, Velike Britanije, Francije in Avstrije. Predsednik republike Theodor Körner bo podpisal pogodbo, ko jo bo odobril še Bundestag.

NEW DELHI, 7. jun. (AP).

»Indian Express« piše, da je bilo ubitih 40 študentov, več pa ranjenih, ko je v pakistanskem pokraju razglašeno protestno demonstracijo v Kavalu na ozemlju Azad-Kašmira, ki je v pakistanskih rokah. Mnogi so demonstrirali proti pakistanskemu načrtu, da bi se to ozemlje priključilo Zahodnemu Pakistanu.

WASHINGTON, 7. jun. (AFP). Pooblaščen krogi ZDA potrjujejo, da se bo v Washingtonu jutri začelo zasedanje izvedencev treh zahodnih sil, ki bodo pripravili sestanek ministrov za zunanje zadeve ZDA, Velike Britanije in Francije.

LONDON, 7. jun. (Tanjug). Sestajni dan stavke 20.000 pristaniških delavcev še prav nič ne kaže, da bi se stavka kaj kmalu nehala. Zaradi stavke je ustavljeno nakladanje in razkladanje 171 ladij v Londonu, Liverpoolu, Manchesteru, Hullu in Rochesteru.

di, ki ga govori največje šte-
vilo ljudi.

Drugi problem pa je prav vprašanje prehoda sedanje administrativne organizacije republike na ustanovitve ločenih pokrajin na osnovi jezika in narodnosti tamkajšnjih prebivalcev. Angleški kolonizatorji so ustanavljali pokrajine ne glede na pripadnost prebivalcev, ozirali so se samo na svoje strateške in gospodarske potrebe. Zato se je že pred drugo svetovno vojno pojavilo vprašanje organizacije državne uprave na jezikovni osnovi. Leta 1920 je kongresna stranka na predlog Gandhija tudi formalno postavila to zahtevo. Takoj po osvoboditvi Indije pa je to vprašanje postalo predmet mnogih strankarskih sporov. Pojavil se je določen odpor proti sprejetju hindi jezika za uradni jezik. Z določbo ustave, da še 15 let ostane veljaven angleški jezik in da se v lokalni upravi sme uporabljati jezik tamkajšnjih prebivalcev, v medpokrajinskih odnosih pa hindi ali angleščina, je vlada kongresne stran-

ke dala določeno koncesijo nasprotnikom hindi jezika.

Jezikovni problem je zadnja leta postal celo osrednji politični problem v nekaterih državah, zlasti na jugu, in pravijo, da je prav zaradi tega kongresna stranka imela dosežek na jugu relativno najslabše uspehe.

V posameznih krajih Indije zahtevajo ustanovitve vrste novih držav. Med temi je zahteva za ustanovitve države Kerala (jezik malajalam), Karnataka (jezik canaris), Maharashtra (maharati jezik), Gujarat, Sikhistan in druge. Omenjene jezikovne enote predstavljajo večina tudi kulturne, gospodarske in zemljepisne celote, toda dosežak so ustanovili samo državo Andhra (jezik telugu), kjer je bilo gibanje za ustanovitev lastne države izredno močno in je bilo to vprašanje nekaj časa v ospredju političnega življenja v tem delu Indije. Toda rešitev takšnih vprašanj ni lahka. V mestu Madras, ki leži sredi področja prebivalcev, ki govorijo telugu jezik, živijo Indijci, ki govorijo tamliško.

ca v Lausannu. Tudi francoski diplomatski krogi v Moskvi so prepričani, da bo Sovjetska zveza privolila na zahodni predlog.

V britanskih krogih so prepričani, da bo sovjetska vlada privolila na to, da bi bila konferenca najvišjih zastopnikov štirih velesil v Zenevi 18. julija, kakor je predlagala sinočnja nota zahodnih sil, v katerih le-te prosijo za nujen odgovor. Poleg tega menijo, da sovjetska vlada odobrava zamisel zahodnih sil, da Eisenhower, Eden, Faure in Bulganin na sestanku ne bi sprejeli dokončnih sklepov, pač pa bi dali samo navodila ministrom za zunanje zadeve. Londonski krogi pa pričakujejo, da bo Sovjetska zveza ugovarjala

predlogu, naj bi predsedniki vlad zasedali samo tri dni.

Ceprav nota zahodnih sil ne omenja, da bi se morali ministri za zunanje zadeve zbrati pred konferenco šefov vlad, se bodo o tem verjetno pomenili konec tega meseca v San Franciscu na uvodnih razgovorih med Molotovom, Dullesom, Macmillanom in Faourom.

V britanskem zunanjem ministrstvu potrjujejo, da bodo ministri za zunanje zadeve treh zahodnih sil 16. julija imeli posvetovanje v New Yorku. Strokovnjaki Velike Britanije, Francije in ZDA, ki so se pred mesecem zbrali v Londonu in Parizu, pa bodo začeli jutri v Washingtonu razgovore o skupni strategiji zahodnih velesil za pogajanja s Sovjetsko zvezo.

Včerajšnje izjave ameriškega ministra za zunanje zadeve Dullesa in dvomov, ki jih je izrazil glede možnosti, da bi na konferenci velike četvorice popustila napetost, v Londonu niso ugodno sprejeli. Britanci izjavljajo, da sicer ne smemo preveč pričakovati od četvernih razgovorov, da pa je Dulles s poudarjanjem dvomov v zvezi temu napravil neprijeten vtis.

STAVKA BRITANSKIH ŽELEZNICARJEV

Načrt za končanje stavke

Posledice ohromitve prometa — Prvo upanje v rešitev spora

London, 7. junija. (AFP). Položaj britanske industrije je zaradi stavke železnicarjev še vedno težak. V nekaterih panogah, zlasti v črni metalurgiji, je začela proizvodnja padati. Več valjarn jekla je včeraj ustavilo obratovanje,

podjetje Colville, ki izdela desetino količine britanskega jekla, pa je znižalo proizvodnjo za 50 odstotkov.

Po ponovnem poskusu kongresa britanskih sindikatov, da bi dosegel poravnano spora na železnicih, je danes v Londonu zavladal precejšen optimizem. Generalni svet kongresa Trade Unionov je objavil davi načrt za rešitev tega resnega spora. Po njem naj bi sindikati železniških delavcev skupaj proučili plačilno lestvico za razne kategorije delavcev. Do stavke strojevodij in kurjačev je prišlo prav zaradi tega. Načrt predlaga sindikatu strojevodij in kurjačev, naj privoli na pogajanja z upravo železnice in z njo določi višino povzrokov. Kongres

Trade Unionov pa zahteva od predsednika Edena, naj odstopi od svojega stališča, da ne bo privolil na razgovore s stavkajočimi, dokler se ne bodo vrnila na delo.

Danes bodo sestanki posebnega odbora, ki ga je imenoval kongres Trade Unionov za proučevanje stavkovnih problemov, ter treh železniških sindikatov, na katerih bodo proučili priporočila kongresa Trade Unionov. Delegacije bodo nato podale poročila svojim izvršnim odborom.

Generalni svet kongresa Trade Unionov bo imel jutri novo sejo, na kateri se bo odločil, če je pri sedanjem položaju umesten nov korak pri vladni upravi železnice za pogajanja o plačah. Tudi britanska vlada bo na današnji seji sklepala o stavkovnem problemu.

Revizija Ustanovne listine?

New York, 7. junija. (Tanjug). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je izrazil v predgovoru neke publikacije, ki je bila objavljena včeraj, mnenje, da bi na jesenskem zasedanju Generalne skupščine lahko sprejeli načelen sklep o sklicanju konference za revizijo Ustanovne listine OZN. Za vsako spremembo Ustanovne listine je

potrebna soglasnost vseh petih velesil. Visoki funkcionarji OZN so bili doslej izredno vzdržljivi glede tega predloga, ker se boje, da bi kaj takega lahko ogrozilo obstoj same organizacije in povečalo naprotja med Sovjetsko zvezo in zahodnimi silami.

Dejstvo, da generalni sekretar sedaj ugodno gleda na možnost take konference, da slutiti, da se Dag Hammarskjöld nadeja, da bi sedanje zboljšanje razmerja med Vzhodom in Zahodom utegnulo napraviti tako konferenco koristno in plodovito.

Uvodni razgovori naj bi bili pred kongresom leta, ker je z neko klavzulo Ustanovne listine določeno, da bo Generalna skupščina na 10. zasedanju ponovno proučila Ustanovno listino.

Vidali klican v Rim

Trst, 7. jun. (Po tel.). — Po poročilih današnjega popoldneva tiska je sekretar tržaške KP Vittorio Vidali odpotoval v Rim. Domnevajo, da je njegovo

Volitve na Siciliji

Palermo, 7. jun. (AFP). Po končnih volilnih izidih z volitev v siciljsko pokrajinsko skupščino, ki so bile v nedeljo, je krščanska demokratska stranka dobita od skupno 90 mandatov 37 mest (prej 30), komunistična partija Italije 20, Nennijeva socialistična stranka 10, italijansko socialno gibanje (neofašisti) 9, nacionalna monarhistična stranka 8, liberalna 3, skupna lista socialnih demokratov in republikancev 2 in monarhistična stranka 1 mesto.

Italijansko socialno gibanje je primeri s prejšnjimi volit-

darskega blagostanja Indije. Tudi v vrstah kongresne stranke je mnogo pristahev jezikovne reorganizacije Indije. Razpravljanje o teh vprašanjih se je v glavnem preselilo v parlament. Večina poslancev kongresne stranke podpira opozicijske stranke za takojšnjo reorganizacijo. Opozicijske stranke izkoriščajo to vprašanje za kovanje lastnega kapitala. Nekateri poudarjajo, da je demokracija oblasti nemogoča, dokler administracija ne bo v celoti v krajevnih jezikih, druge stranke pa pričakujejo, da bodo v administrativnih enotah na jezikovni osnovi prišli bolj do izraza lokalni interesi in da bodo razviti predeli Indije manj vplivali na te kraje.

Nehrujeva vlada se upravičeno boji takšne reorganizacije, ker bi se lahko skrivale za njo reakcionarno — separatistične težnje. Na vprašanja poslancev o reorganizaciji je Nehru odgovoril takole: »Vlada ne more še sprejeti splošnega predloga, pripravljen pa je proučiti vsak posamezni primer. Mi moramo dati prednost enotnosti Indije.«

Jezikovno vprašanje predstavlja za vlado izredno resen

problem. Kompromisne rešitve dajejo vzpodbude novim zahtevam, počasi reševanje tega problema pa zmanjšuje priljubljenost kongresa pri množicah. Poleg tega opažajo, da v nekaterih krajih državni organi prehitro uvajajo hrdi namesto angleščine in hindi (jezik muslimanov), s čimer se veča odpor prebivalstva.

Toda indijski voditelji so prepričani, da čas dala zanje in da bo v prihodnjih desetletjih tudi to vprašanje rešeno tako, da bodo vse strani zadovoljne. Pred nekaj leti so se sicer bali, da bodo vse te zahteve po državah na jezikovni osnovi ogrozile enotnost Indije, ker bi se utegnile s takšno reorganizacijo republike pojaviti močne težnje po samostojnosti, zlasti tam, kjer so jezikovne skupine izredno močne. Dejstvo, da se to vprašanje res nagiba v korist kongresne stranke, potrjujejo tudi nedavni volilni izidi v državi Andhra. Kongresna stranka je tu zmagnala, čeprav je prav vlada kongresne stranke odločno odklonila zahtevo prebivalcev Andhra, da se ji priključijo gotove pokrajine v državi Hyderabad in Orissi, kjer živijo ljudje, ki govorijo telugu jezik.

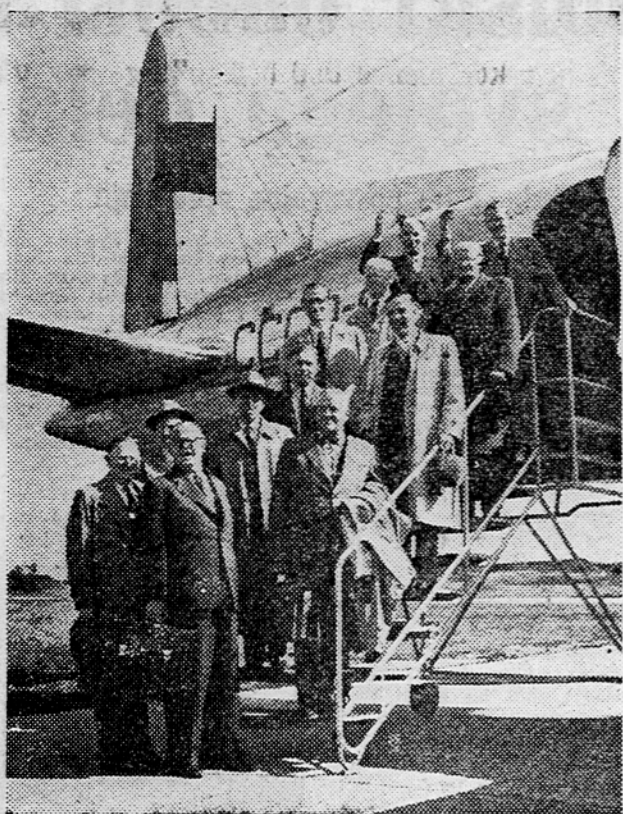
potovanje v zvezi s stališčem, ki ga je zavzel do beograjskih razgovorov, glede katerega ga je javno kritiziral tudi član italijanskega KP Luigi Longo, direktor milanske izdaje »Unita« Davide LaJole-Usisse pa ga je obiskal in preskrbel od njega intervju, v katerem je Vidali nekoliko omilil svoje prvotno stališče do beograjskih razgovorov in izjave Hruščeva. Podoben umik je napravilo vodstvo Vidaličeve partije tudi v resoluciji, ki je bila objavljena v zadnji številki »Il Lavoratore«, kjer je beograjske razgovore ocenilo pozitivno, izognilo pa se je glavnemu spornemu vprašanju: stališču do resolucije Informburoja. Kaže torej, da bodo v Rimu z Vidaliem razčistili tudi to vprašanje.

S. L.

Indijski parlamentarci v Zagrebu

Zagreb, 7. jun. (Tanjug). Indijska parlamentarna delegacija, ki jo vodi g. Krišnamurti Rao, je danes dopoldne prispela v Zagreb. Ugledne indijske goste so sprejeli in pozdravili zastopniki saborskih domov dr. Zlatan Sremec in Josip Cazi, sekretar Sabora, predsednik mestnega ljudskega odbora in drugi. Predsednik Sabora dr. Vladimír Bakarič je priredil kosilo za indijske parlamentarce, ki so bili v Zagrebu ogledali tovarno »Rade Končar« in Moderno galerijo. Zvečer se bodo udeležili predstave v Hrvatskem narodnem gledališču.

NOVICE V SLIKI

Pred nekaj dnevi je odpotovala v Moskvo avstrijska gospodarska delegacija, ki se bo s predstavniki Sovjetske zveze pogajala o blagu, ki ga bo morala Avstrija izvoziti v Sovjetsko zvezo kot odškodnino za bivša sovjetska podjetja v Avstriji. Pogajala se bo tudi o sklenitvi dolgoročne trgovske pogodbe. Na sliki je avstrijska gospodarska delegacija pred odhodom v Moskvo. Delegacijo vodi dr. Wilfried Platzer.

Šolski odbori so našli vsebino svojega dela

Skrb za idejno-vzgojna vprašanja

Marca letos je zvezna ljudska skupščina sprejela zakon o vodstvu šol in s tem uredila prosvetno področje tudi s tiste strani, ki ji je bila pomoč najbolj potrebna. Po štirih mesecih svojega obstoja so šolski odbori že našli jedro svojega dela. Šolski odbori posvečajo prvenstveno skrb vzgojni in izobraževalni vprašanjem, ki so glede na šolsko reformo najbolj pereča.

Šolski odbori v Ljubljani so imeli svoje predhodnike v takimenovanih šolskih svetih, kjer so bili razen zastopnikov oziroma profesorjskega zbora tudi zastopniki učiteljskega zbora. Ti svetovi so se nabirali vrsto izkušenj, ki so jih s pridom uporabili tudi v organih družbenega upravljanja v šolstvu.

Na VI. državni gimnaziji šolski odbor nima gospodarskih in materialnih težav, ker je posloje novo in kolikor toliko moderno opremljeno. Težišče dela je šolski odbor usmeril na pedagoško-vzgojne in socialne probleme. Razen na svojih sejah je šolski odbor obravnaval tudi vprašanja tudi na širših roditeljskih sestankih in tako seznanil s tem tudi starejše dijakov. Posebno pozornost je šolski odbor posvetil prav tem roditeljskim sestankom, ker smatra, da bo delo z mladino uspešno le tedaj, če bodo svoj vzgojni delež prispevali tudi starši. Na vseh sestankih so bila tudi predavanja, ki so vzbudila dovolj zanimanja, tako n. pr.: šola in dom, o dijaškem razvedrilu izven šole, o ocenjevanju itd. Ne dvomimo morata iti vzgoja družine in šole v koraku, če želimo doseči uspeh in vzgojiti napredno mladino. Otroci se v šoli uče v naprednem, materialističnem duhu, doma pa jih čisto vzgajajo nasprotno. Ta dvotirnost povzroča v mladini razdvojenost in zaradi tega je šolski odbor sklenil, da bo staršem priredil več predavanj in tako skušal rešiti ta dokaj pereči problem. Seveda pa bo trud šolskega odbora, da vsakič šolsko in domačo vzgojo, le tedaj uspešen, če bodo tudi starši v tem pogledu več storili kot do sedaj. Družina pomeni določen družbeni odnos. Tudi tega je treba vskladiti z rastojo socialističnih družbenih odnosov v našem javnem življenju. Zato, ker je torej tudi družina del naše družbe, nam ni vseeno, kakšno vzgojo dobijo otroci doma. Tako so vzgojili odgovorni družbi za svoje delo z mladino, tako in prav nič manj so odgovorni tudi starši.

Stalni predmet razmatriranja tako na sejah šolskega odbora kot na učno-vzgojnih konferencah so tudi učni uspehi mladine. Ugotovili so, da so za nekatere slabe učne uspehe objektivni vzroki, socialne razmere v družini, pijačevanje staršev, razdor v družini itd. Na najbolj kričaste primere, letos jih je bilo 23, je šolski odbor opozoril tudi svet za socialno politiko in svet za prosveto pri MLO.

Člani šolskega odbora na VI. gimnaziji so prišli do zaključka, da je premalo, če o različnih problemih razpravlja samo odbor, v katerem sta kvečjemu dva zastopnika profesorjskega zbora, vsi ostali profesorji pa največkrat o delu šolskega odbora niso obveščeni. Sklenili so, da bo šolski odbor imel več sestankov z vsemi profesorji, da bodo tako ustvarili boljše stik. Namen teh sestankov bo v prvi vrsti obravnavanje idejno-vzgojnih vprašanj.

Tudi šolski odbor X. gimnazije je podobno zastavil svoje delo. Za svojo najvažnejšo nalogo amatra čimbolj in čimveč vplivati na idejno vzgojo mladine. Ze bivši šolski svet se je bavil s tem, vendar je marsikje naletel na težave in tudi na očitke, da »laiki« premalo poznajo in razumejo šolsko delo.

Menimo, da je ta težnja po šolah še danes marsikje živa, zlasti pri nekaterih starejših profesorjih. Kljub uzakonjenju šolskih odborov še vedno niso našli pri posameznikih razumevanja, ki se okostenelo držijo starih šablon. Kakršno koli razpravo s šolskimi odbori o šolskih in izvenšolskih vzgojno-izobraževalnih problemih ne odklanjajo neposredno, vendar ne kažejo pravega zanimanja za stvar. Nič nimajo proti temu, da šolski odbori rešujejo gospodarska in finančna vprašanja, kakor hitro pa želijo kodo povedati svoje mnenje o strokovnem delu, ga »akademsko« preslišijo.

Res pa je, da so v Ljubljani v šolske odbore izvolili ljudi, ki imajo visoke moralno-politične in strokovne kvalitete. Njih znanje in izkušnje lahko ogromno prispevajo življenju in delu šole.

Šolski odbor X. gimnazije je tudi obravnaval primere socialno ogroženih otrok in 10 najbolj perečih javil pristojnim organom. Vendar je šolski odbor ugotovil, da tajništvo sveta za socialno politiko prepočasno rešuje te zadeve. To nam kaže, da med družbenimi in upravnimi organi ni najboljšega sodelovanja, kar ni v interesu izpopolnjevanja našega sistema družbenega upravljanja, v katerem imajo upravni organi povsem določeno mesto in vlogo. Ni odveč opozoriti na dejstvo, da ima slabo sodelovanje lahko za posledico odtrganost družbenega organa od upravnega, kar se mimogrede lahko izrodi v nove pojave oblike birokracije.

Po predlogu šolskega odbora je bil ustanovljen na gimnaziji podporni sklad za letovanja in ekskurzije. Prav sedaj je v izdelavi pravilnik tega sklada. V zvezi s tem je šolski odbor razpravljati tudi o življenju mladine med počitnicami. Člani odbora menijo, da je med šolskim letom mladina deležna veliko večje pozornosti kot v počitnicah.

Objavljamo izvešček iz pri-spevka, ki nam ga je poslal prof. A. Kolar, a ga zaradi preobsežnosti nismo mogli objaviti v celoti.

Dejstvo je, da alkohol omeji in slabi pozornost, koncentracijo misli in zmanjšuje refleksje. Zato toliko nesreč pri vinjenih ljudeh. Alkohol nam povzroča ogromno škodo, ker ubija življenje, uničuje materialna sredstva in slabi proizvodne sile. Prekomerno uživanje alkohola škoduje največjemu bogastvu posameznika in družbe — zdravju. Če bi se izraževalo, koliko škodo povzroča skupnostni vinjeni ljudje z različnimi prestopki, z nesrečami, z manjšo zmogljivostjo, koliko daje skupnost za zdravljenje ponesrečenec zaradi vinjenosti, koliko daje skupnost za zdravljenje tistih, ki so zaradi alkoholizma duševno oboleni, koliko prinašajo davki na alkoholne pijače, bi verjetno računali pokazali, da je vsota za pravo večje kot za drugo.

Pa ne samo materialna, ampak tudi moralna škoda. Vpliv pijačevanja staršev na doraščajočo mladino pač ne more biti drugačen, kot da tudi ti stopijo na isto pot. Niso tako osamljeni primeri, da tisti, ki bi morali s svojim zaslužkom

cah. Sicer toliko kolonij, letovanj, taborjenj itd. ni nikjer kakor pri nas, vendar se le zgodi, da ne zajamemo vseh potrebnih otrok. Ker večino stroškov za kolonije itd. nosi družba, je šolski odbor sklenil, da bo nadzoroval, kako bodo ta družbena sredstva porabljena.

Ze zgoraj smo dejali, da je šolski odbor posvetil prvenstveno skrb vzgoji naše mladine. Da bo ta res uspešna, bo šolski odbor imel več skupnih sestankov s profesorjskim zborom, kjer bodo obravnavali idejna, vzgojna in moralna vprašanja ter končno tudi problem spolne vzgoje. To torišče je pri nas

namreč tako zanemarjeno in primitivno, da je skrajni čas, da tudi tu prično naši pedagogi z resnim delom.

Po našem mnenju namreč resni zdužljivo, da vzgajamo mladino v naprednem duhu, o naravnem spolnem življenju človeka pa ne govorimo, ker smo še vedno pod vplivom ostankov klerikalne vzgoje. Ne dvomimo morajo tu prispevati največji deleži starši, pa tudi šola po svoje. Le s tem bomo preprečili, da se mladina z zakoni narave spoznava na dvomljiv način in tako marsikaj zaide v zablode.

Se nekaj naj omenimo. Ze šolski svet je pred leti nabavil novo šolsko pohištvo v Kranju in Duplji, moral pa je že večkrat žrtvovati težke tisočake za popravila. Letos nabavljene stolčke pa bo šolski odbor po vsej verjetnosti vrnil, ker smatra, da se deset let po osvojitvi da izdelati kvalitetnejše in trpežnejše šolsko pohištvo.

Šolski odbori so torej že v jedru problema in so našli vsebino svojega dela. Dosedanje delo, ki ga je bilo nekje več, nekje manj, nam je porok, da lahko upravičeno pričakujemo, da bodo v prihodnjem šolskem letu ob upoštevanju letošnjih izkušenj še bolj zaživel.

-viš.

Del razstave izdelkov mizarске stroke II. in III. letnika Novogoriške obrtniške šole.

Pisma uredništvu

Zakaj se tovarna mesnih izdelkov v Postojni igra z zdravjem potrošnikov

Nedavno tega je postojnska tovarna mesnih izdelkov izdelala in razprodala večjo količino salame v rdeče obarvanih umetnih črevih, ki jih je nabavila v podjetju »Vajda-export« Čakovce, filijala Zagreb. Med drugim je pošiljala takšne salame prispela v Ilirsko Bistrico, kjer pa jo je sanitarna inšpekcija takoj zasedila in ugotovila, da je neprimerna za ljudsko prehrano in zato tudi takoj zaustavila prodajo. Ta umetna čreva so namreč obarvana z nedovoljenimi organskimi barvilom (Orange I. in Rhodamin B) in to tako, da barvo intenzivno propušča v mesni nadev, vsled česar so vsi mesni izdelki polnjeni v te rdeče ovojnice škodljivi za zdravje in je bilo zato potrebno vse zasežene količine te salame komisijsko uničiti (samo v Ilirski Bistrici na primer 99 kilogramov v nabavni vrednosti 37.620 dinarjev).

GOSPODARSKO RAZSTAVISČE

OBISČITE

I. MEDNARODNO RAZSTAVO PREDELAVE IN UPORABE LESA

OD 4. — 13. JUNIJA 1955

Razstava risb gluhe mladine

V Mali Galeriji v Ljubljani je od ponedeljka odprta nevsakdanja razstava: gojenici Zavoda za gluho mladino razstavljajo svoje risbe oziroma akvarele.

Razstava, ki po naslovu obeta pač šolske risbe, je v resnici dobesedno presenetljiva. Akvareli, katerih slikarji so otroci štirinajstih in petnajstih let, nas na prvi pogled iznenadijo s svojo plastičnostjo, živo domišljijo in likovno zrelostjo. Človek se ne more ubraniti vtisa, da je narava to mladino, ki jo je prikrajšala za sluh, odskočevala s stopnjevano likovno dovednostjo, s poglobljeno občutljivostjo za barve in oblike.

Da se je ta njihova naravna predispozicija razvila do take stopnje likovnega izraza, pa je gotovo v odlični meri zasloga njihovega poživljivega učitelja, profesorja Kunaverja. Iz razstave same niha toplja skrb in zvesta tenkostnost, s katero se je posvetil svojim prizadetim gojencem. Znal je iztržiti njihove roke, da rišejo zanesljivo, lahkonno in zgovorne poteze, znal jim je odpreti oči za pisano skladnost barv, znal je spodbuditi njihovo ustvarjalno domišljijo. Posebno zanimivo je vezbanje likovnega spomina, ki ga rad uporablja v svoji metodi: na razstavi skoraj vedno prevladujejo teme »moj domači kraj«, »spomin na cirkuse«, »prizor iz filma« in podobno. In prav podobne te vrste najbolj izpričujejo nadarjenost in izuzetnost mladih gluhonemnih risarjev. Koliko je profesor Kunaver s tem storil zanje in jim olajšal njihovo delno oddoljevanje od sveta, ni treba posebej poudarjati.

Mislil, da bo razstava slehernemu občevalcu odkrila nov in lep košček resničnosti.

KOLPORTERJA - prodajalca časopisov -
takoji sprejme
podružnica »Slovenskega poročevalca« Kranj

KULTURNI RAZGLEDI

Pariz, 2. junija

Uspeh in neuspeh Jugoslovancev na svetovnem gledališkem festivalu v Parizu

Pravkar so odšli zadnji navdušeni gledalci iz gledališča Sarah Bernhardt, kjer je Jugoslovansko dramsko gledališče igralo Jegerja Buličova. Ploskanje je bilo silovito. Ljudje so vpili od navdušenja. Vendar je treba z vso pravičnostjo postaviti predstavo Jugoslovancev v okvir svetovnega gledališkega festivala. Zato v tej pravičnosti ne bo odmevalo ploskanje navdušencev, temveč trezna presoja jugoslovanskega gledališkega pohoda v Pariz.

Prva ugotovitev: igra igralcev Jugoslovanskega dramskega gledališča presega v neki meri vse, kar smo doslej videli na festivalu, če izrazimo Eduardo de Filipina in nekatero posamezno igralce, ki so navdušili Pariz. A Jugoslovansko dramsko gledališče je kot kolektiv prav gotovo doseglo najmočnejša gledališka skupnina, ki je nastopila v Parizu. Od najskromnejših detajlov do velike skupinske igre, od najsmotnejše kretneje v sobah Jegerja Buličova do najbolj monumentalnih scen, ki jih je izpolnil Milivoje Zivanović, je ta čudovita igralska družina izpolnila čas igranja, s tisto stilno popolnostjo, pred katero je klecnil še tako razvpani Pariz. Popolnoma očito je, da gre za zdrave gledališke ustvarjalce z naravno, pristno in učinkovito igro. Popolnoma očito je, da lahko ta naravni gledališki izraz pomeni v družini svetovnih gledališč, ki se te dni shajajo v Parizu, edinstveno lepoto, pred katero bodo sneli kapo pariški kritiki.

Druga ugotovitev pa ne more in ne more biti laskava. Svetovni gledališki festival v Parizu je pregled svetovne gledališke omike. Danes je skoraj slehernemu gledališkemu delavcu in tudi skoraj slehernemu gledališkemu obiskovalcu v glavnem znano, kaj se je v XX. stoletju v gledališču dogajalo, katere so bile glavne postaje tega dogajanja in na kakšnem razpotju je trenutno gledališka omika. Mikavno je, da je Jugoslavija prav v teh časih v središču svetovnega zanimanja. Veljavno, ki smo jo dosegli Jugoslovani pri ljudeh vseh vrst, je edinstvena. A vsi pričakujejo, da bomo tudi na področju umetnosti pokazali edinstvene

vrednote. Predstava Jegerja Buličova pa je dokazala, da imamo čisto vse pogoje, da te »edinstvene vrednote« ostvarimo, a da smo v napačno smer vložili svoje umetniške sile. Kajti Gorki je zadnji odmev antiohrističnega gledališča. — Antiohristično gledališče gledališča pa je v Parizu umrlo že v prvem desetletju našega stoletja, nakar so šla gledališka pota z novimi izkustvi in pomembnejšimi dognanji naprej. Naprej v smislu umetnosti in v smislu gledanja na svet. Jeger Buličov v interpretaciji Jugoslovanskega dramskega gledališča kaže torej napačno podobo jugoslovanskega gledališča. Ljudje se upravičeno sprašujejo: mar Jugoslovani nimajo svojih avtorjev, mar Jugoslovani ne morejo dognati, kaj so v gledališču storili Pitoeff, Dullin, Jouvet, Baty in drugi? Mar je za Jugoslovane edini in neizpodbitni učitelj samo Stanislavski? Mar med Jugoslovani ni človeka, ki bi odlično igral

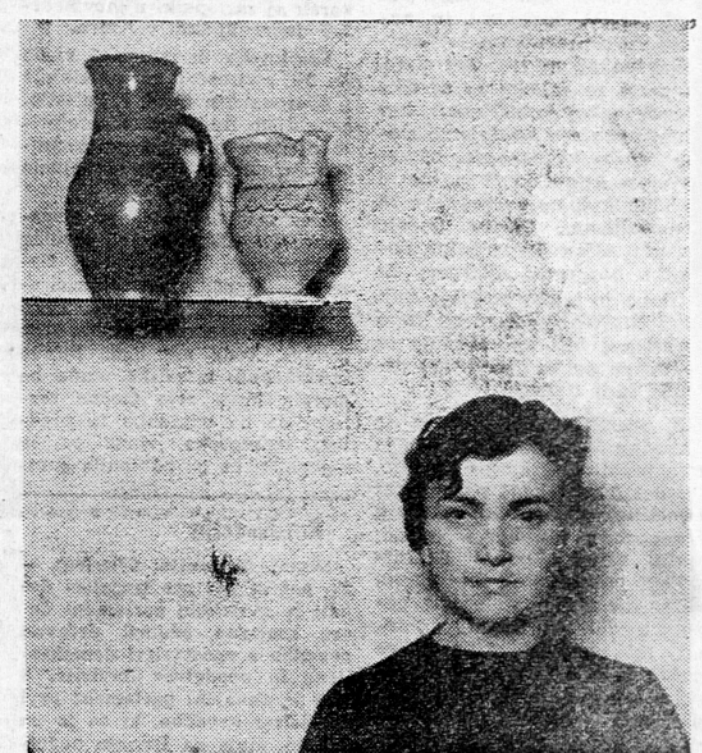
skre darove jugoslovanskih igralcev usmeril v tipično jugoslovansko gledališko smer? Vsa ta vprašanja niso samo vprašanja pisca teh vrstic, temveč cele vrste znamenitih gledaliških ljudi, ki so nočjo gledali jugoslovansko predstavo.

Zaključek je torej kot na dani: Jugoslovansko dramsko gledališče je v Parizu na svetovnem gledališkem festivalu pokazalo odlično igranje in odlične pogoje za razvoj jugoslovanskega gledališča. Z izbiro gledališkega dela pa je ljudem skazilo pravo podobo jugoslovanskega razvoja v Jugoslaviji. Pomotoma jim je povedalo, da smo »prišli do prvih desetletij gledališke zgodovine XX. stoletja«. Po krivici je vrglo senoco na našo samoniklo gledališko tvornost. Po krivici je skazilo upanje Parižanom, da bodo vsestransko izvirni Jugoslovani tudi na svetovnem gledališkem festivalu vsestransko presenetili občinstvo.

Jože Javoršek

IV. republiška razstava umetniške fotografije

Zbrana najnovejša dela 50 slovenskih fotomaterjev v Jakopičevem paviljonu dajejo dober pregled sedanjega stanja organiziranega fotomaterskega delovanja v Sloveniji. Ze bežen ogled

Mally: Portret

razstave preprta o zaviljavi ravni, ki jo je dosegla današnja slovenska fotografija, kljub vsem pojavnim težkostim, s katerimi se je morala boriti.

Če govorimo danes o stanju slovenske fotografije, sodeč po razstavljenih slikah pričujoče razstave, moramo ugotoviti, da razstava sicer ne prinaša novih odkritij, da pa je odlična predvsem neka solidnost, resnost in usmerjenost v tematično, slikovito in podajanje tem, v formalnem in tehničnem pogledu pa visoko znanje njenih amaterjev, ki prehaja v nekaterih delih že v virtuoznost. Ta razstava pa tudi jasno kaže, da naša amaterska fotografija pri iskanju novih smeri ni zaslja v skrajnosti, da gradi dalje na trdnih temeljih delovanja onih amaterjev pionirjev, ki so s svojimi deli pred vojno pridobili slovenski fotografiji mednarodni sloves. To je njena dobra — pa tudi slaba stran, kajti iz razstavljenih del le prevečkrat je zaverovanost v stare vzore na škodo novim pogledom na življenje in dogajanje pojvne dobe. Da je temu tako, ne leži krivda izključno samo na slovenskem fotomaterju, premnogo je še drugih važnih činiteljev, ki določajo in usmerjajo njegovo pot.

Da preveča od malega skoraj vse slike na razstavi neko skupno lirčno razpoloženje, tu pa tam celo s primeso rahle elegičnosti, da slovenski fotomater ne prikaže v bistvu čisto belih tonov dramatično razgibanih scen, če v svojih 112 slikah v spoštljivi razdalji od slikarja 44 krat skromno in po svoje opeva lepoto rodne zemlje, ni to znak njegove zaostalosti in odmaknjenosti od trdnj modernega, mednarodnega fotografskega sveta, marveč izpoved lastnega čutenja.

Skoraj vsa dela na razstavi z nekaterimi izjemami so skrbno komponirana in izrazi večnoma do skrajnosti pretehtani, kar napravi vtis idealiziranega podajanja narave in življenja nasproti nekim modnim stremljenjem v zunanem fotografskem svetu, ki zastopa načelo — kar je na filmu, spada tudi na papir, brez vsake kompozicije. Dosledno izvajanje tega načela bi nujno vodilo v absurd, da bi potem težko presodili, ali imamo pred seboj močno, strsko stvaritev ali začetenški zmazek. Slovenskih fotomaterjev to naziramo ni zajelo.

Od vseh skupin, ki so se udeležile razstave, najbolj vidno izstopa F. K. Kranj. Njegovi člani moštrsko obvladajo pokrajino, predvsem zimsko pokrajino brez sonca ali v medli luči sonca, rahlo

Mariborčani imajo poleg Cilija v J. Kovačiču močno fotografsko osebnost, ki v svojih delih sicer ne obravnava novih tem, preseka nečja pa z virtuosnim podajanjem svetlobe, elegantna kompozicija »odvržena maska« prinaša nekoliko zastrto vsebino. Humor v fotografiji je redka stvar, da ni nemogoče, je pokazal Škerlep s sliko »v zavetju«. Mally z »skoleifekturizmom«, zlasti pa Hlupič z odličnimi »entuziasti«. Od Ljubljancev razstavlja Vito Lemež dve izredno lepi veduti baročne Ljubljane, V. Simonič pa je v vsebinskem podajanju vojne in miru veliko bolj prepričljiv, kakor v tehnični obdelavi motiva. Skirjančeva dela kažejo ubranost na okrasno noto. Nekaj športa in pestrosti prinaša Dušan Škerlep, »sineas« je nazval tehničnim pomankljivostim odlična študija glabanja, ki ga prav fotografija tako težko podaja na prepričljiv način. Njegov »smučarski tečaj« in Ariglerjev »Rovin« pa sta na razstavi edina primera, ki kažejo stremljenje, tesno nastojati fotografijo na grafično prav v smislu in na način, kot dela to bavarska državna šola za fotografijo. Vendar je edrpto vprašanje, če bo fotografija krenila v to smer in če jo v tem nismo bistvo in njena naloga. Vsekakor pa kaže ta pojav neko utrujenost od sivin, preko katerih fotografija ne more iti.

Od gostov iz drugih republik vid je H. Slik — 8. avtorjev, med njimi sta najbolj opazna s svojimi solidnimi deli Rajko Petrovič iz Sarajeva in Ljubica Sopranova z Reke.

FILM

»Tromba«

Ni dvoma, da je cirkus že po svojem dinamizmu in zanimivem svetu privlačna tema za filmsko realizacijo. Na cirkuske teme je bila posneta že vrsta filmov, med katerimi so gotovo marsikateri dosegli tudi izreden umetniški uspeh, vendar vsega tega ne moremo zapisati o nemškem filmu iz cirkuskega življenja »Tromba«. Pustimo ob strani psihologizirajočo in hudo tragično zgodbo, ker je ni vredno sploh omenjati, kajti tudi prizori z dresiranimi tigri, sloni in artističnimi nastopi, ki so bili filmsko lahko dobro povedani, so bili v tem filmu posneta popolnoma neinventivno in statično. Tega je seveda kriva režija, še bolj pa kamera, ki je naravnost šolsko konvencionalno nizala artistične prizore za prizorom, da so ti postali skoraj dolgočasni in neemotionalni. Kar utripa v filmu in zopet je spet ponavljati stare refrene in trditve o krizi in banalnosti nemškega filma, kajti film »Tromba« je spet dokaz več zanje.

Film je nabavilo podjetje za izposajanje filmov Morava iz Beograda, ki ga je podnaslovlilo v kaj dvomljivi slovenščini.

D. 24

Slovenija avtopromet SAP - Ljubljana

sprejme takoj v službo:

AVTOLIČARJE, AVTOTAPETNIKE, KLEPARJE IN KLJUČAVNIČARJE.

Nastop službe takoj, plača po tarifnem pravilniku.

SAP - Ljubljana

Alkoholizem - družbeno zlo

predvsem skrbeti za družino, po-žene precejšen del tega zaslužka po grlu in se dostikrat ne usti-vi niti pri otroških dokladih. Koliko bi pač lahko s temi sredstvi izboljšali svoja stanovanja, uporabili za kulturne prireditve in drugo, kar bi koristilo splošnem napredku! Po zdravniških ugotovitvah je v družinah alkoholikov tudi precejšnje število defektnih otrok. Prav zato je alkoholizem zlo, zaradi katerega ne trpi samo tisti, ki na njem boluje, temveč predvsem njegova okolica, kar bi v vinjenem stanju pač izgubi vse vrednote človeka, izgubi svoj ponos, čut do odgovornosti, zdrava in globoka čustva, zmrnost, odkritost, vestnost — vse to alkohol zaduši in mesto tega se pojavi razburjenost, brutalnost in surovost.

Se vedno je med nami mnogo napačnih misliljenj o uživanju alkoholnih pijač. Niso redki, ki trdijo, da je alkohol potreben za delo. Drugi spet pravijo, da je uživanje alkohola znak moškosti in da je popivanje z dru-

gimi neka visoka družabna oblika. Nekateri spet mislijo, da je treba vsak dogodek, vesel ali žalosten zaliti z alkoholom. Še vedno so primeri, in to predvsem v najbolj zaostalih krajih, da dajejo starši že majhnim otrokom alkohol, češ da bodo imeli močne zobe itd. Nekateri so celo ponosni na to, da je njihov otrok sposoben kar tako popiti kozarec vina. Razumljivo je potem, da v takem okolju zrasi otroci hočejo pokazati svojo enakopravnost s tem, da pijejo prav toliko kot odrasli.

Vsa gledanja, da je alkohol koristen, so pač zgrešena. Kakšna je hranilna vrednost alkohola? Francoski zdravniki trdijo, da en liter vina nima večje hranilne vrednosti, kot 20 dkg makaronov. Cena za alkohol pa je mnogo večja. Alkohol, ki ga popijemo, se takoj razširi v tkivo, ter se najbolj koncentri-ra v krvi. Če količina alkohola preseže določeno mero (zdravniki postavljajo kot mero 1 gr alkohola na 1 kg telesne teže v 24 urah), začne alkohol škodljivo delovati na tkivo. Zato pač ne moremo smatrati alkoholnih pijač kot sestavnega dela prehrane, temveč le kot neko začimbo in mamilo, ki, če se ga že uživa, ga je potrebno pametno uživati. Nikakor pa ne sme-mo teh mamil uživati na tesse in v prevelikih količinah.

Koliko pa da alkohol več moči? Psihotehnični poskusi v sve-tu so pokazali, da kvantiteta in kvaliteta dela zaradi uživanja alkohola nista boljši, temveč nasprotno — slabši. Pravilnost

Taborjenje v Tolminu

Ob sotočju Soče in Tolminke, v prijetnem gozdičku pri dijaškem domu »Petra Skalarja« tabori 230 mladincev, obveznikov predvojske vzgoje iz občin Tolmin, Most na Soči,

Grahovo in Tribuša. Taborjenje je izvedel Svet za prosveto in kulturo pri okrajnem ljudskem odboru v Tolminu skupno z vojnim odsekom. Pod vodstvom majorja Romiha poteka življenje in delo v taborišču točno po določenem programu. Dopolodne se

vadijo mladinci v vojnih veščinah, popoldanski čas pa je posvečen kulturno prosvetni vzgoji. Redno prireajo razna poljudna predavanja. Obiskali so že tudi Muzej za Tolmin-

ske ter več kinematografskih in gledaliških predstav. Mladinci so prinesli s seboj na taborjenje tudi razne instrumente in tako sestavili godbo na pihala. Ob rojstnem dnevu maršala Tita so pripravili ob tabornem ognju pester kulturni program, ki je obsegal pet-

je, recitacije in glasbene točke. Kulturno prosvetno delo med mladinci vodi rez. podporočnik Milko Klemente. Vsi mladinci so s svojimi starešinami zadovoljni, saj med njimi kakor tudi med samimi mladinci vlada pravo tovarštvo. Zadovoljni so tudi s hrano, ki jo je dovolj. Pa tudi okusna je. Občini v Kobaridu in Bovcu sta že imeli taborjenje v maju v Čezsoči, ob koncu junija pa bodo taborili v Črni vrhu še pripadniki predvoj ške vzgoje iz Idrije.

Zborovanje v Slovenjem Gradcu

V Slovenjem Gradcu je bil sestanek predsednikov občinskih ljudskih odborov slovenskega okraja. Razpravljali so o izkoriščanju proračunskih sredstev, o socialnih podporah, o izdatkih za šole, o poslovanju kmetijskih združenj in o zborih volivcev. Ugotovili so, da so bili letošnji zbori volivcev bolj pripravljeni kakor v preteklih letih. Predsedniki občinskih ljudskih odborov so poročali o akciji za uničevanje podgan, ki ni uspela zaradi nevestnosti Zavoda za deratizacijo v Mariboru. Ta zavod je poslal ljudi, ki so po izjavah predsednikov občinskih ljudskih odborov hoteli piti pijani po njihovih občinah. Posebno pozornost so v razpravi posvetili izdajanju potrdil za otroške doklade. Sodišče je namreč nekatere občinske ljudske odbore obsojilo na plačilo neupravičeno izplačanih otroških dokladov. K. M.

Nastop tamburašev iz Cerknega v Spodnji Idriji

Tamburaški zbor dijakov elektrogospodarske šole iz Cerknega je dne 12. junija vodstvom Jožeta Klemenčiča ravnanja Glasbene šole nastopil z izbranimi skladbami v Spodnji Idriji. Za nastop tega priznanega tamburaškega zbora je vladalo v Spodnji Idriji in okolici zelo veliko zanimanje. Navzoče občinstvo je posebno navdušeno izvajanje naših in daljnovojnih skladb, ki so jih morali ponoviti. Omenjeni tamburaški zbor je imel že več nastopov in je povsod žel uspeh ter izvedel svoj bogat program v splošno zadovoljstvo navzočega občinstva. F. V.

Z VRANSKEGA

Pod gornjim naslovom smo pomotoma objavili v našem dnevniku 29. 5. vest, da bo na Vranskem 12. junija zbor internirancev. Tokrat popravljamo, da bo omenjeni zbor mesec prej, to je 12. junija.

Objava izida natečaja za načrte individualnih hiš, ki ga je razpisal Ljudski odbor mestne občine Celje

Podeljene so bile naslednje nagrade:
Projekt »Kamen na kamen« v znesku 100.000 din, avtor ing. arh. Kristl Stanko, Ljubljana.
Projekt »4024« v znesku 100.000 din, avtorja ing. arh. Sorli Marjan, Ljubljana, in tehnik Dobrin Jakob, Kranj.
Projekt »KI« v znesku 75.000 din, avtor cand. arh. Vehovar Franc, Celje.
Projekt »Krov« v znesku 40.000 din, avtor še neznan.
Poleg tega odkupimo:
Projekt »Sistem« za znesek 25.000 din.
Projekt »3456« za znesek 20.000 din.
Projekt »Park« za znesek 20.000 din.

Avtorji odkupljenih projektov naj sporočijo pristane nek za odkup v 14 dneh. Prav tako se naj v istem roku javi avtor nagrajenega projekta z geslom »Krov«. Nenagrajeni avtorji dobe projekte vrnjene po razstavi.

Ljudski odbor mestne občine Celje
Tajništvo za gospodarstvo in komunalne zadeve

MARIBOR

Stiri mladinske brigade bodo letošnjih šolskih počitnic odšli iz Maribora na prostovoljno delo. Brigade organizira okrajni komitei LMS. V dveh izmenah bodo mladinci po štirinajst dni pomagali graditi planinski dom okrajne zveze TVD Partizana na Pohorju, in sicer pri Glazuti na temeljih nekdanjega Sokolskega doma, ki je bil med okupacijo požgan. Delo bo trajalo od 15. julija do 15. avgusta. Mladinci bodo bivali v šotorih in bodo delali po šest ur na dan. Prosti čas bodo izpolnili s kulturnimi in fizičnimi nastopi. Drugi dve brigade bosta odšli na delo v Skofjo Loko, kjer bosta delali od 1. julija do 15. avgusta, vsaka po tri tedne. Tu bo delo plačano in bodo delali po šest do osem ur na dan.

Tombola Rdečega križa. Mestni odbor Rdečega križa v Mariboru priredi v nedeljo 19. t. m. v okviru Tabora Rdečega križa loterijsko tombolo s 620 večimi dobitki. Čisti dobiček je namenjen za opremo mladinskega počitniškega doma Rdečega križa na Puncu na otoku Krku, Srečke so že v prodaji pri organizaciji Rdečega križa ter v poslovalnicah Jugoslovanske loterije po 50 din. Segate po njih!

Sreda, 8. junija
Dežurna lekarna: »Studenti«, Gorkova ul. 18.
Narodno gledališče: Ciklus prizorov. Prireditelj učiteljica. Drama gostuje v Trstu: »Ivana iz Lorraine«.

KINO
PARTIZAN: angl. barvni film »Robinson Kruso« s tednikom, ob 13.30, 15.30, 17.45 in 20.
UDARNIK: amer. barvni film »Bagdadski berač« s tednikom, ob 13.30, 15.30 in 20.
POBREŽJE: ital. film »Neapeljski milijonarji« s tednikom, ob 17. in 19.
STUDENCI: jug. film »Milijoni na otoku« s tednikom, ob 17. in 19.
SOLA: ital. film »Neapeljski milijonarji« s tednikom, ob 20.45.
Ptuj: argent. film »Zena morja«. Murska Sobota: angl. film »Tl-hotapci«.

RADIO MARIBOR
5.-8. Prenos sporeda Radia Ljubljana. 8.-10. Domača poročila in objave. 11.-13. Skladbe in priredbe slovenskih avtorjev po glasbi zborov »Angel Besednjak« DFD Spetice, »Tabor p. v. Albina Horvata. 11.-22. Prenos sporeda Radia Ljubljana.

Cetrtek, 9. junija.
Dežurna lekarna: »Center«, Gorkova ul. 12.

Narodno gledališče ob 20. Verdi: »Ples v maskah«. Red B. Drama gostuje v Trstu: »Ivana iz Lorraine«.

FILM
PARTIZAN: angl. barvni film »Robinson Kruso« s tednikom, »Zadnji dan«, ob 13.30, 15.30, 17.45 in 20.
UDARNIK: amer. barvni film »Bagdadski berač« s tednikom, ob 13.30, 15.30 in 20.
POBREŽJE: ital. film »Neapeljski milijonarji« s tednikom, ob 17. in 19.
STUDENCI: jug. film »Milijoni na otoku« s tednikom, ob 17. in 19.
SOLA: ital. film »Neapeljski milijonarji« s tednikom, ob 20.45.
Ptuj: argent. film »Zena morja«. Murska Sobota: angl. film »Tl-hotapci«.

RADIO MARIBOR
5.-8. Prenos sporeda Radia Ljubljana. 8.-10. Domača poročila in objave. 11.-13. Znanje arje iz francoskih oper. 11.-23. Prenos sporeda Radia Ljubljana.

Umetnostna galerija. Jubilejna razstava slovenske likovne dejavnosti v Celju od leta 1918 do danes. Razstavljenih je 180 slikarskih in kiparskih del. Galerija je v letnem času odprta vsak dan od 10. do 16. ure.
Razstava 100. knjige založbe »Obzorje« — knjige, ilustracije, opreme, učila.
Razstava »Skrb MLO Maribora za prosveto in kulturo«.

Šport

ZADOVOLJIVI USPEHI STROKOVNEGA POSVETA NA VRŠČU

Oprema za turne smučarje

V Erjavčevi koči na Vršču je bil od 4. do 6. t. m. posvet strokovnjakov za pripravo opreme, ki so se ga udeležili predstavniki Elana (Begnjev), Planica (Kropa), Alpine (Ziri) in Planica-Sport (Ljubljana). Namen posveta, ki ga je vodil direktor Elana Rudolf Finžgar, je bil, da bi prišlo do koordinacije proizvajalcev, ki naj bi kritično proučili stanje naših proizvajalcev in storil vse, da bi se le-ta za prihodnjo zimsko sezono kar se le da izboljšala.

Tovarna Elan, ki je bila organizator posveta, je povabila k sodelovanju tudi predstavnike naše Armade, Inštituta za telesno vzgojo, Smučarske zveze in druge. Rudolf Finžgar je v svojem nagovoru ugotovil, da je to prvi primer sodelovanja med izdelovalci smuč, okovja, stremen in čevljev na eni strani in med smučarskimi strokovnjaki iz vrst JLA, smučarske in planinske organizacije na drugi strani. Povedal je tudi, da tokrat ne gre za opremo vrhunskih tekmovalcev,

temveč za potrebe tistih športnikov, ki se udeležujejo na smučeh kot ljubitelji turnega smučanja.

Prvi referat je imel predstavnik Inštituta za telesno vzgojo prof. Drago Ulaga »Perspektiva smučarskega razvoja pri nas«. Dotikal se je našega življenjskega standarda, ki ne dopušča, da bi kupovali ljudje posebne čevlje za smučanje, posebne za planinstvo in še različne vrste smuč. Potrebna nam je univerzalna ljudska oprema, ki upošteva prihodnje tehnološke napredke, vendar ne v njihovi skrajnosti, temveč v ustreznih meri. Od čevljarjev v Zireh pričakujemo, da bodo izdelali nov tip čevlja, ki se bo obnesel za turno smučanje in planinstvo. Od kovarjev v Kroplu pa pričakujemo, da bodo skovali stremena, ki bodo omogočala udobno hojo in tek na smučeh, pa tudi kar se le da varno krmarenje. Pri izdelavi smuč ne bomo smeli misliti samo na vožnjo navzdol po steptanem snegu,

temveč tudi na hojo, vzpon in krmarenje po celnem snegu.

»Če je bila naša proizvodnja doslej preveč pod vplivom posebnih zahtev tekmovalcev za teke, skoke in alpsko smučanje, se bo morala v bodoče preusmeriti na potrebe mladine, planincev, netekmovalcev in zlasti vojske — vsi ti pa potrebujejo univerzalno, ali če hočete, planinsko opremo,« je poudaril predavatelj.

Rudi Finžgar je poročal o stanju naše opreme, prof. dr. Franček Avčin je dal vrsto konkretnih nasvetov za izboljšanje planinskih smuč, stremen in čevljev. Pokazal in pojasnil je tudi nov tip kovinskih smuč tipa »Alu-flex«. Marjan Jelenc je kot izkušen smučarski učitelj opozoril na vrsto napak pri dosežanju izdelkih, kot posebnost pa je razložil varnostno stremo, ki ga je prinesel iz Francije. Interese vojskega smučanja sta zastopala na posvetu polkovnik Svigelj in kapetan Prvanja.

Zvedeli smo, da so izdelali v letih po vojni v Sloveniji približno 46.000 parov smuč. Našo proizvodnjo ni bila kdo ve kaj, zlasti so bile težave z lesom, ki so ga vse do lani umetno sušili, kar je imelo nevarne posledice. Zdaj imajo pri nas zadostne sile naravnega sušenega lesa, ki čaka na obdelavo. Bodoča ljudska smučka bo limana, prožna in trpežna. Na Vršču so preizkušali protitip nove smučke, držala je kratkoročno vse in se izkazala kot neumrljiva. Krivine bodo za spoznanje mehkejša, kakor so bile doslej, to pa zaradi tega, da bo krmarenje v celnem snegu varnejše in lažje.

O smučarskih stremenih je poročal inž. Janez Smitek iz Kropce. Posvet je ugotovil, da so se otroška stremena »RUFFI« dobro obnesla. Stremena velja tudi za »LATO«, medtem ko bi treba stremena »Pionir« izpopolniti. Bodoča ljudska smučka bo opremljena z jeklenimi robniki, z LATO in kandaharjem. Po nasvetu prof. Avčina bodo na LATO stremenih potrebna samo malenkostna dopolnila, da bodo povsem ustrežala za terensko smučanje (diagonalni vlek in paralelni vlek).

Razgovor se je sukal tudi o dolžini smuč. Strokovnjaki so se zedinili, da bodo svetovali netekmovalcem nekoliko krajše smuč, ker so pri krmarenju okretnejše. Za odrasle bodo izdelovali ljudske smuč v dolžinah: 190, 195, 200, 205 in 210 cm. Zirovec so objavili, da bodo izdelali prve nove tipe športnih čevljev še ta mesec. Na Vršču so izmenjali svoje izkušnje tudi o smučarskem oblačilu, o nahrbtnikih, rezervnih delih itd. Skratka, posvet je bil v vsakem oziru zelo koristen in upamo, da bodo rezultati prišli do izraza na pravih nogah naše zime, ko bo več smučarske izbre za mladino in netekmovalce.

O tekmovalski opremi tokrat ni bilo besede, jasno pa je, da bodo proizvajalci tudi na tem področju težili po napredku. Vseč so nam bile zlasti tekaške in nove alpske smuč, ki so nam jih pokazali na Vršču predstavniki Elana.

ZLET V KOPRU — največja telesnovzgojna prireditel v Sloveniji

V petek, soboto in nedeljo bodo številna partizanska društva iz okrajev Postojna, Ljubljana, mesto in okolica, Kočevje, Kranj, Tolmin, Sežana, Gorica in Koper nastopila na velikem pokrajinskem partizanskem zletu v Koprju. Razen omenjenih okrajev, ki so dolžni sodelovati na pokrajinskem zletu, bodo svoje zastopstvo poslane tudi okrajne zveze iz drugih krajev Slovenije, predvsem iz Stajerske in Prekmurja. Pokrajinski zlet »Partizana« v Koprju bo ne le največja telesnovzgojna manifestacija v kraju, ki so bili šele pred kratkim priključeni k Jugoslaviji, marveč bo eden največjih telesnovzgojnih prireditel v manifestaciji, kar jih

je bilo po osebohodnosti v Sloveniji sploh. Po dosedanjih prijavah lahko računamo, da bo na zletu v Koprju sodelovalo najmanj 10.000 pripadnikov partizanske organizacije. Pomembnost te prireditve kaže tudi dejstvo, da je pokrajinstvo nad zletom prezel predsednik izvršnega sveta Ljudske skupštine LRS tov. Boris Kraigher.

Da bo zlet res veličastna telesnovzgojna in politična manifestacija, je dolžnost vseh ustanov, šol in podjetij, da omogočijo vsem pripadnikom »Partizana« udeležbo na tekmah in nastopu v Koprju v dneh od 10. do 12. t. m. Zato zveza apeliramo na vse šole, ustanove in podjetja, da svojim nameščenim, oziroma učenec in dijakom odobre potrebne dopuste oz. odsotnost iz šole.

KOPER, 7. jun. Priprave za sprejem okoli 10.000 telovadcev in telovadki, ki se bodo udeležili pokrajinskega zleta TVD Partizana 11. in 12. t. m. se bližajo koncu. Med drugim so prireditelji pripravili stališča ter do tiskali okoli 3000 izvodov propagandne brošure, ki jo bodo 40 strani. Uvodno stran je napisal pokrajinski zlet predsednik izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher. Razen uvodnika vsebuje brošura številne članke o razvoju telesne vzgoje na Koprskem, o narodno-osebnoobliknem boju v Istri, o zgodovini istrske, o desetletnici gospodarskega in kulturnega razvoja koprškega okraja, o sporedu zletnih prireditel, navodila za zletne komisije, seznam pomembnejših atletskih tekm, zemljevid Koprja in zaledja, izvirke iz avtoritativnih, z letniških in ladijskih voznih redov ter razne statistične podatke okrajnih zvez Partizana.

EVROPSKO PRVENSTVO V KOŠARKI

Poljska — naš prvi nasprotnik

Budimpešta, 7. jun. Z udeležbo 18 reprezentanc iz Evrope se bo jutri začelo tekmovalstvo za evropsko prvenstvo v košarki, ki bo trajalo do 19. t. m. Udeleženci so bili razdeljeni v 4 skupine takole: skupina A: Jugoslavija, Francija, Anglija, Poljska in Avstrija; skupina B: Madžarska, Italija, Turčija in Finska; skupina C: SZ, Švica, Romunija, Švedska in Luksemburg ter skupina D: CSR, Bolgarija, Nemčija in Danska.

Zaradi prihranka na času bodo prve štiri tekme turnirja že noč prve oficinalno otvoritvijo, in sicer med Jugoslavijo in Poljsko.

Stanko Lorger starta danes skupno s še tremi jugoslovanskimi atleti (Marjanovičem, Štritarjem in Matjažem) na velikem mednarodnem atletskem mitingu v Pragi.

Atletska zveza Jugoslavije je prejela prijavo 8 atletov in 1 atletinje iz Madžarske za udeležbo na mednarodnem mitingu dne 15. t. m. v Beogradu. Po dosedanjih prijavah bo na tem mitingu nastopilo okrog 30 tekmovalcev iz 7 tujih držav.

SZ in Luksemburgom, Avstrijo in Francijo ter Švico in Švedsko. Ker so Poljaki zelo dobri, menijo strokovnjaki, da bo to prvo naše srečanje malone odločilno za plasma naše vrste. Jutri je naša reprezentanca prosta, nato pa igra prvi dan zaporedje za Avstrijo, Anglijo in Francijo.

J. L.

Podjetje »SLOVENIJA LES«, Ljubljana, Titova 1 A,

išče

honorarnega nadzornega NZENIRJA ali TEHNIKA

zu skladišče v Vižmarjih, ki je že v gradnji.

Velikost skladišča znaša po proračunski vsoti ca. 80 milijonov. — Interesanti naj se javijo do petka v sekretariatu podjetja.

TRGOVSKO PODJETJE ZA PROMET Z LESOM IN POHISTVOM

Obiščite nas na I. mednarodni razstavi uporabe in predelave lesa v Ljubljani in oglejte si naše novosti.

„LES-LJUBLJANA“

CENTRALA za FLRJ: Ljubljana, Parmova 37. — TELEFONI: direktor 32-465, komercialna 30-702, izvoz 30-703, 31-046, računovodstvo 30-704

Toda število živali se zaradi tega ni zmanjšalo. Zaman je bilo medlo upanje maloštevilnih, ki so obdržali jasne glave, da bodo pohabljeni pretresajoče vplivali na prišlece in bo klanje vsaj s tem dobilo svoj pomen. Zgodilo pa se je nasprotno. Živali brez repov ali na dveh ali treh nogah so stokale in cvilele tja v noč ter priklicale ogromno vojsko lisic, ki je pobesnela od duha po krvi, še besneje in trdovratneje kot do tedaj, silila v koče in votline ter se grizlo in trgalo vrgla na zaloge in na bolnike.

»To je popolna blaznost, kapitan poveljnik!« je klical Steller. »Zapovedite, naj nehajo! Saj se bomo sicer zadušili v poplavi lisic.«

Bering je zastokal. Živali so švigale mimo njega, ga iskriivo ogledovale in mu kazale zobe. Klanje jih ni bilo prestrašilo, saj niso razumele, kaj se dogaja; vonjale so samo mrhovino, mnogo mrhovine, v še nikoli znanih množinah. Da je ta mrhovina izvirala od vrstnikov, jim ni bilo mar. Zakon otoka jih je bil izbral za grobarje, za uničevalce bolnih, slabotnih, ranjenih, najsi bo tjučenjev, vider ali polarnih lisic. In ta zakon so zdaj izpolnjevale, v slepem opoju, ki je bil podoben divjačim ljudem. Zmerom več jih je prihajalo. Bering se jih je že komaj branil.

Steller je hotel spočetka poseči vmes. Toda kmalu je sprevidel, da bi bilo brezsmiselno. Plaz se je sprožil in ga ni bilo mogoče več zadržati. Ščasoma je divjanje pojenjalo; lovci so odšli počivati. Zato pa je tem glasneje odmevalo v noč stokanje in cviljenje ranjenih lisic. Stopnjevalo se je do predirljivega koncerta čarovnic. Nihče ni mogel zatisniti oči, komaj je bilo mogoče razumeti besedo med seboj. Smrad po lisicah je bil tako hud, da se je mnogim bolnikom vzdigovalo. »Naravno,« je mrmral Plenišer, »odrte smrdijo bolj kot navadne. To je zmerom tako.« Pomagal je Stellerju in Kukuškinu, ki sta odganjala živali od Beringovega ležišča. Grotesken in grozen prizor: tam je v senci votline lisica na prednjih tacah,

zadnji del pa moli s krvavimi štrclji stegen kvišku. Druga se plazi med javkajočim kričanjem naprej kakor gosnica...

»Zmečite jih na ogenj!« je stokal Steller. »Jaz tega ne morem več gledati! Zažgite jih vendar!« Njegov obraz je gorel, slina se mu je cedila iz ust. Zagnal je lisičjo pokveko v plamene, zagrabil drugo za zadnje tace, jo zaviljal nad glavo in jo treščil v temo. Zatem je planil še sam za njo; njegovo glasno upanje se je izgubljalo v živalskem vreščanju.

»Rejmo, da se zdaj še njemu ni zmešalo,« je rekel Plenišer potihoma. Pesek je curljal skozi na pol zasute stene koče, vrel je med opazi iz kož in lesa ter tekkel na Beringova nosila. Poveljnik tega ni opazil. Lisice so spodkopavale ležišče, vihar je rahljaj zemljo, vedno več peska se je usipalo... je curljalo in teklo. Vreščanja ni hotelo biti konec.

Zjutraj se je bila Stellerjeva skupina spet znašla. Dnevna svetloba je izbrisala nočne strahove. Samo še opotekajoče se, lazeče in krvave živali okrog taborišča so izdajale, kaj se je bilo zgodilo. Steller je razposlal, kakor vselej, iskalce drv, iskalce vode, zbiralce zeli in lovec na vidre. Straže in strežniki so šli iznova na svoja mesta. Ognji so goreli, jed se je kuhala, Bethge je skrbel za bolnike. S podvojeno vneto so skušali možje prestrašiti prvi udar, ki ga je utrpel Stellerjev red. Toda včasih so se le z grozo ozirali po lisičjih mrtvakihi, na katerih so čepeli črnorjavi galebi; poslušali so grozotno tuljenje, vdihavali kužni smrad in pobešali glave.

Bering je dal poklicati Stellerja. Pesek je pokrival njegove noge in obležal že v tanki plasti po njegovem telesu. »Pustite,« se je branil s tihim glasom, ko ga je hotel Steller rešiti bremen, »toplejše je tako. Dobro mi de.« Pogovarjala sta se o oficirjih, o razmerah v moštvu, o nadlogah zaradi boleznih in mraza, uši in lisice. Jasno in mirno je govoril Bering, svetlo-moderro so mu sijale oči iz mrtvaško lisastega obraza, noben trzaj ni izdajal bolečine, ki ga je grizla po črevesju. Steller

je zdaj pa zdaj vskočil s kakšnim vprašanjem, s šepetajočim stavkom, večidel pa je molče poslušal.

»Da, Steller, tukaj v pesku je moja smrtna postelja. Ne govorite drugače, ne poskušajte me tolažiti... h kraju gre pri meni. Toda ostali... poslušajte... ostali ne smejo doživeti moje usode. Iz lesa jambornice bi se dala zgraditi barčica, spomlad, ko bo mraz odjenjal. Steller, prosim Vas, ne sprite se s Kitrovim in Waxellom. Storite vse, da se moštvo ne razdvoji. Vi potrebujete Kitrova — za zgraditev plovila. Vi potrebujete Waxella — za prevoz!«

Nekaj časa je Bering ležal z zaprtimi očmi. »Vem,« je začel na novo, »teško bo to za Vas. Toda, ko bom pač umrl, nimate Vi niti najmanjšega pooblastila, da bi dajali povelja in skrbeli za red. Zasmehovali Vas bodo, upirali se Vam bodo... Lisičje klanje, da... pravkar sem mislil na to. Pobijanje vider... razsipanje mesa... vem. Lahko se primeri še kaj hujšega, Steller. Človek je bog in žival hkrati. Tukaj, na tem otoku živali, v tem brezupnem položaju, je nevarnost, da bi postal popolna žival, neizmerno velika, za vse — tudi za Vas.«

Steller se je spomnil razgovora, ki ga je imel s Plenišerjem o nekem junaku iz romana Daniela Defoeja. Misli je na pretekle noč, ko je metal lisice na ogenj. Kadar Bering ne bo več živel, grozotna, hromeča predstava. Bolni stavec je bil njim vsem, pa čeprav je ležal v mrzličnih krčih, vplival svojega duha, svojih pobud in moči. Bering je bil odprava, bil je njena duša. Če umre, se bo vse zrušilo, kakor hiša iz kart. Potem bodo zadrževali nagoni in hlepenja. Bi li mogel on, naravoslovec, ki ga zaničujejo pomorščaki, zajeziti to nevarnost? Kitrova držati na udi? Waxella odvrniti od nesramnih dejanj? Krzna željne kozake krotiti? Težka, skoraj nerealna naloga. Njegov red, njegov dnevni načrt, je bilo do zdaj mogoče izvajati samo zaradi tega, ker je Bering še živel, ker je Bering hotel tako.

